Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1242 — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1888 — (Ն. Տ.) 6 ՄԱՐՏ 1888 — 23 ՁԻՄԱՁԻՒ, ԱՄՍԷՍ 1305

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆՉ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԵՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳԻՐ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه‌ده غلطه نورادونکیان خانده‌سی (اردولق) غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱՂԱԴԱՆՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար Տարեկան դրամագլուխ արծաթ	160
» » Վեցամսեայ » »	80
» » Եռամսեայ » »	40
Գաւառաց » եւ տեղական թղթատարով տարեկան » »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ, տարեկան Ֆրանք	56
» » վեցամսեայ »	28

Դուրս ղրկուած լրագրոց ճամբու ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է եւ խմբագրութեանս ղրկուած նամակ կամ գրութիւն եւ չարուի.

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՕԼԻՍ, 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1888

ԵՐԵԿԻ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ
(ԿՈՏՐ. 27ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 2 ՄԱՐՏ.)

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ՎԻԵՆՆԱ, 1 մարտ.

Բրէսլէնպանա Փէնդէյ Պերլինէ լուրը կառնու, ծանուցանող թէ Ռուսիա տրամադիր է նոր առաջարկներ ընել պուլկարական խնդրոյն վրայ։ Մինչեւ իսկ Ռուսիա կը հաւանի եղեր Դեսպանախորհրդոյ մը գումարման, որ պայտոն ունենայ մեկնել Պերլինի Դաշնագրոյն ինչ ինչ տրամադրութիւններն, որոց վրայ կարծեաց անհամաձայնութիւնք կան Տէրութեանց մէջ։ Ռուսիոյ սոյն հաշտարար տրամադրութեանց պատճառն է ռուսային անընդհատ անկումը Բեռլինի Սակարանին մէջ, որ երկուական անհաստատ վիճակ մը յառաջ կը բերէ։

—Կ. Պոլիս, 1 մարտ.

Բ. Դուռը կը պահանջէ Տէրութեանց մէջ միահամուռ հաւանութիւն, Ֆերտինանտ Իշխանին պայտոնավարութիւնն իբրեւ ապօրէն նշանակէլ յառաջ, որպէս կը պահանջեն Ռուսիա, Գերմանիա և Ֆրանսա։ Կարելի է որ Բ. Դուռը չգոհանայ սոյն միահամուռ հաւանութեամբ, և պահանջէ նաեւ որ պուլկարական խնդրոյ ապագայ երեւոյթներուն մէջ բռնուելիք ընթացքին վրայ հաւանաձայնութիւն կանխաւ գոյացած լինի Տէրութեանց մէջ։ Ռուսիա կը կարծէ եղեր թէ Ֆերտինանտ Իշխանի ապօրինութեան յայտարարութիւնը բաւ պիտի լինի որպէս զի պուլկար ազգն երկրէն վռնտէ զնա։ Այնուհետեւ, Դրնովայի Արքեպիսկոպոս կրեմէս առաջնապէս պիտի ստանձնէ կառավարութեան դեկն և նոր ընտրութիւններ կատարել պիտի տայ։ Նոր Ժողովն անցելոյն համար ցաւ յայտնելու պայտոնով պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկէ ռուս Կառավարութեան մօտ, որ ամեն բան պիտի ներէ, եւ Իշխան մը ցոյց պիտի տայ Ժողովոյն ընտրութեան։ Այսպէս պիտի փակի եղեր պուլկարական խնդիրն, ըստ ռուսական հիմնագրոյն։

—Սան-Ռէմօ, 1 մարտ.

Դահաժառանգին ընդհանուր վիճակը գէշ է։ Տկարութիւնը կ'աւելնայ. աւելի առատօրէն կը թքնէ արիւնախառն։ Մարսողութիւնն այլ եւս կանոնաւոր չէ, և աղեաց մէջ անկարգութիւնք կը պատահին։ Բայց Սըր Մորըլ Մաքէնզի ի մօտոյ բաւուրում մը կանկնալէ։ Վիլհէլմ Իշխան ատ կը սպասուի այսօր։

—Պերլին, 1 մարտ.

Վիլհէլմ Կայսր եւս քան զեւս փափաք կը յայտնէ Սան-Ռէմօ իւր որդւոյն քով երթալու, բայց բժիշկները բացարձակապէս կ'ընդդիմանան, դէթ առ այժմ։ Կ'ըսեն սակայն թէ Կայսրը դարձեան կրնայ ճամբորդել, և յանձամբ իւր առողջութեան անչափ վտանգ չի սպառնար։ Ուշկուսդա կայսրուհին եւս փափաք յայտնեց Կայսեր հետ Սան-Ռէմօ երթալու։

—Քանի մը մամնագէտներ ևս Սան-Ռէմօ ղրկուեցան՝ Իշխանին թքած նիւթը քննելու համար։

—Լոնտոն, 1 մարտ.

Իտալիայի Փոխարքայ Լընտընէրի Մարքիզն, որոյ քով դնաց Կոմս Հէրպէրդ Պիզմարք, Լորտ Սալիսբրիի մտերիմ բարեկամն է։ Կոմս Հէրպէրդ այս տեսակցութենէ յետոյ Լոնտոն պիտի երթայ և երկու-երեք օր պիտի մնայ։

—Հռոմ, 29 փետր.

Կ'ըսուի թէ բարձր անձնաւորութիւն մը Գերմանիոյ Դահաժառանգ Իշխանուհւոյն կողմէ նամակ մը ստացած է, որ յատ ծանր կը ցուցնէ Իշխանին վիճակն։ Ուսպէրդօ Թագաւորը Սան-Ռէմօ պիտի երթայ։

—Բեռլերսպուրկի գերմանական դեսպանատան բարտուղար Հօէնլօէ-Էօհրինկըն Իշխանն, որ անձնասպանութեան փորձը ծանուցինք, ինքն իրեն տուած վէրքերէն մեռաւ։

—Բէրլերսդորֆ, 29 փետր.

Զարն ի Քոփէնհակ կեցած միջոցին, Պալդիկեան գաւառաց բողոքական մասնախմբին կողմէ աղերսագիր մ'ընդունած էր, որով իւր պաշտպանութիւն կը խնդրուէր լուտերական եկեղեցւոյ կրօնական ազատութեան համար։ Զարին հրամանաւ, Ս. Սինոդի Պրօկուրոր Պ. Բոպէտոնոսձեւ պատասխանեց թէ Պալդիկեան գաւառաց մէջ Օրթոտոքսները չեն հարստահարեր Բողոքականները, այլ Բողոքականները կը միտին գերազանց դիրք մ'ունենալ, և հետեւապէս, ներկայացուած աղերսագրին գոհացում տալու տեղի չկայ։

—Փէշ, 29 փետր.

Ֆրանձ Եոզէֆ Կայսրն ի մօտոյ կ'ըսպասուի ի Փրակա, Զեխերուն մայրաքաղաքին մէջ, (Պոհեմիա)։

—Պերլին, 29 փետր.

Զի ժամուիր թէ Կոմս Հէրպէրդ Պիզմարքի յԱնգլիա ուղեւորութիւնը քաղաքական հանգամանք ունի։ Ոմանք կ'ըսեն թէ Կոմսին պաշտօնն է համոզել զԱնգլիա Գերմանիոյ հետ համախոհութեամբ ոյժ տալու Ռուսիոյ առաջարկին ի մասին պուլկարական խնդրոյ։ Ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ Կոմս Հէրպէրդ անգլիական դահլիճին հետ մանրամասնօրէն պիտի բանակցի Անգլիոյ Երրեակ Տէրութեանց Նիզակակցութեան անդամակցելու պայմաններուն վրայ։

—Սոֆիա, 29 փետր.

Կառավարական ակմբոյ մէջ մտադրութիւն կը յայտնուի միտ դիմադրելու տէրութեանց ո՛եւ է ձեռնարկին ընդդէմ Ֆերտինանտ Իշխանին, մինչեւ իսկ եթէ Եւրոպա միահամուռ որոշէ որ Իշխանն ելնէ Պուլկարիայէն։ Բայց մտերմական խօսակցութեանց մէջ այնչափ քաջութիւն չի յայտնուիր։ Պ. Սգամպուլով բաւ այս օրերս քանի մը երեսփոխանեներու թէ պէտք է ո՛և է գոհացում մը տալ Ռուսիոյ։

—Ս-ֆիա, 29 փետր.

Պատերազմական Նախարարն Սգաբա-Զակորայի (Էսկի Զաղրա) պահապան զօրաց սպայներէն երկուքը ձերբակալեց պետական դաւաճանութեան ամբաստանութեամբ։ Անոնք փորձեր են զօրաց մէկ մասն ապստամբեցնել Ֆերտինանտ Իշխանի դէմ։

—Կ. Պոլիս, 29 փետր.

Ռուս դեսպան Պ. Նէլիտով Բ. Դրուռնէն խնդրած էր ո՛չ միայն Զեռնակրացւոց ազատութիւն որք Պուլկարի ապստամբութեան փորձին մասնակցեր էին, այլ եւ նոյն պատճառաւ բանտարկուած Պուլկարաց այ արձակումը։ Կայսր. Կառավարութիւնը միջին ընթացք մը բռնեց՝ Պրուսա ղրկելով Պուլկարները։

—Թէհրանէ կը գրուի թէ Շահին իւր յԵւրոպա ուղեւորութիւնն յետաձգելն ո՛չ թէ 1889ի Փարիզեան Արուեստահանդէսին ներկայ գտնուելու փափաքով է, այլ Պարսկաստանի մէջ բաղաքային պատերազմի մը ծագման առաջքն առնելու փափաքով։ Ն. Վեհափառութիւն կը վախնայ թէ իւր բացակայութեան միջոցին պատերազմ կընայ ծագիլ իւր երկուց որդւոց, Զըլլ-իս-Սուլթանի և Մուզաֆֆերէտ Տին Միրզայի միջեւ։ Երկուց արքայազնց այս թշնամութիւն հետեւանք է Շահին մէկ տնօրինութեան, որ տարիներ յառաջ յայտարարութիւն մը հրատարակելով, իրեն ժառանգ հռչակած էր իւր կրտսեր որդին՝ Մուզաֆֆեր-էտ-Տին, փոխանակ իւր անդրանիկ որդւոյն Զըլլ-իս-Սուլթանի։ Շահ յայտարարած էր թէ միայն իւր կրտսեր որդւոյն մայրն արքայական արիւն կը կրէ, և թէ մարդ կողմէ արքայական արիւն կրող արքայազունը միայն պէտք է ժառանգեն Պարսկաստանի գահը։ Շահն իւր այս տնօրինութիւն ծանուցած էր Թուրքիոյ, Ռուսիոյ, Անգլիոյ և Ֆրանսայի Կառավարութեանց։ Բայց անդրանիկ որդին, կրտսերէն աւելի փառասէր, կարող, ճարպիկ և համակրելի է ժողովրդեան։ Երկուց եղբարց միջեւ բուռն առերեւութիւն կայ, և Զըլլ-իս Սուլթան իւր կառավարած գաւառաց մէջ իրեն անձնուէր բանակ մը կազմակերպած լինելով եւրոպեան դրութեամբ, երկիւղ կայ թէ առաջին պատեհ առթիւ կրնայ գլուխ վերցնել՝ զէն ի ձեռին տիրանալու համար իւր ժառանգութեան իրաւանց։

—Մարտիկ, 28 փետր.

Ամերիկեան Կառավարութիւնը, գանգատելով Թանճէրի ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսին եւ ամերիկեան պաշտպանեալոց նկատմամբ Մարոքի Կառավարութեան վարմունքէն, զրահաւոր մը ղրկեց ի Թանճէր։ Մի՛ացեալ Նահանգաց Կառավարութիւնը կը պահանջէ (1) որ Թանճէրի Կառավարիչը ներում խնդրէ այն չընդունելութեան համար զոր ղրկած էր դեսպաններուն՝ գանգատելով ամերիկեան հիւպատոսին դէմ, որ աղատած էր Ռապադի Կառավարչին բանտարկած մէկ ամերիկեան պաշտպանեալը։ (2) Մարոքի Կառավարութիւնը պարտի ճանչնալ նաեւ պաշտպանութեան ամեն վկայագիր զոր տայ ամերիկեան հիւպատոսն, և (3) Մարոքի Կառավարութիւնը պարտի վաղընդ-փոյթ կարգադրել Ամերիկայի պաշտպանելոց ամեն անվճար պահանջումները։ Մարոքի Կառավարութիւնը պիտի փորձէ ժամանակ վաստկիլ, առարկելով թէ արտաքին գործոց Նախարար Սիտի Մուհամմէտ Իտալիա կը գտնուի։

—Սոֆիա, 28 փետր.

Ֆերտինանտ Իշխանի ծննդեան տարեդարձին առթիւ Իշխանական պալատան մէջ տրուած հացկերոյթին մէջ, Պ. Սգամպուլով բաժակ առաջարկեց Իշխանին կենաց, որ պատասխանեց ասպէս։ «Որպէս զի իմ տօնախմբութիւնս ճշմարտապէս ազգային տօնախմբութիւն մը լինէր, փափաքեցայ գաւառները շրջելով տեղեկանալ ազգին ընտրելագոյն մասին զգացմանց։ Հակցած էք որ եթէ ձեր մէջ եկայ, հակառակ դժուարութեանց և անձնական վտանգաց, այն պատճառաւ էր որ հրապուրուած էի ձեր դատին ազնուութենէն, որ է ազգային վերածընութեան դասը։ Բոլորով սրտիւ ինքզինքս նուիրեցի այս դործին։ Մէկտեղ յառաջ վարե՛նք զայն։ Ձեր սիրով աջակցեցէք ինձ։ ոյժ տուէք ինձ՝ ձեր հաւատարմութեամբ և ձեր հայրենասիրութեամբ, և օգնութեամբ Տեառն պիտի յաջողինք։»

—Ըստ նորագոյն լրոց, Հապէշը հետզհետէ կը մօտենան Իտալեան յառաջապահներուն, և մօտալուտ ընդհարում մը անխուսափելի է այլ եւս։

—Պերլին, 29 փետր.

Պերլինի Դաշնագրին մէջ դրամատեարք [illegible] ամերիկեան հիւպատոսին [illegible] թերն ամեն տեսակէ։ Վսրի[illegible] քուսի դատարանի մը մէջ երդուելոյ հայրենասիրական զգացման բերմամբ անպարտ հռչակած էին Թղթատարական երկու ռուս պայտոնեաներ, որոց ի Պերլին ուղղուած 120,000 ռուպլի գումար մը գողնալն ապացուցուած էր։ Ռուս երդուելոց այս վճիռը շատ դէշ տպաւորութիւն մ'ըրած էր ի Պերլին։ Բայց թէ՛ դրամական և թէ քաղաքական լրագիրք կը հաստատեն թէ այս մասնաւոր դէպքիս վերագրելի չէ ռուսական վարկին կոտրիլը, մանաւանդ ռուպլին իսկայ։ Պերլինի Սակարանին մէջ Ռուսիոյ վարկը կը կոտրի իբրեւ հետեւանք Ռուսիոյ յարաճուն հակադերման զգացման, որպէս և իբրեւ հետեւանք Ռուսիոյ արեւելեան քաղաքականութեան ներշնչած անվստահութեան։ Այսօր Պերլինի Սակարանին մէջ զրոյց կայ թէ Ռուսիոյ երկնական Նախարար Պ. Վիշնիկրածքի որոշած է հրաժարիլ, տեղի տալու համար ուրիշ նախարարի մը որ կարենայ վերահաստատել ի մանկութիւն դիմող Ռուսիոյ վարկը։ Բայց իւր վարդագոյն երկնացոյցի առթիւ Զարին չնորհաց արժանացէ քիչ ետքն հաւանական չէ որ Պ. Վիշնիկրածքի այնչափ շուտով իյնայ։

—Պ. Վիլսոնի կրած դատավճիռն ընդհանուր զարմանք պատճառեց Ֆրանսական Խորհրդարանին մէջ, ուր ծայրայեղ Հանրապետականք անդամ, որ ամենէն աւելի կը փափաքէին Պ. Ժիւլ Կրէվիի փեսին դատապարտութեան, որոշեալ պատիժը չատ խիստ կը գտնեն։

—Փարիզ, 27 փետր.

Հանոյէ (Ունամ) եկած պայտոնական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հոն մեծ հրդեհ մը ծագելով հինգ հարիւր տուներ այրած են, և տասն բնակիչներ և մէկ եւրոպացի հրոյ ճարակ եղած են։ Այրած են նաեւ ֆրանսական մթերանոցք հանրօգուտ շինուածոց, և այլ կարեւոր շէնքեր։

—Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջեւ սկսած մաքսային պատերազմին հետեւանքներէն մին սա պիտի լինի որ Լիոնի մետաքսեղէնաց տիեզերահռչակ գործարանք ասոյ պիտի գնեն իրենց պէտք եղած չքանուած մաքսն, որ առաւելապէս Իտալիայէն կուգայ։ զի Ֆրանսայի Կառավարութիւնն, Իտալիայէն եկած ամեն ապրանքի մաքսերը բարձրացնելով, մետաքսի մաքսն եւս բարձրացուցած է, յորմէ Լիոնի գործարանք պիտի վնասուին։ Մոքա պիտի հարկադրուին ուրեմն կա՛մ գիները բարձրացնել, և յայտնի՛ չպիտի կրնան մրցիլ իրենց օտարազգի մրցակիցներուն դէմ, և կամ գիներն անփոփոխ պիտի պահեն, և յայտնի՛ առանց շահի կամ վնասով պիտի վաճառեն իրենց մետաքսեղէն արտադրութիւններ։ Բայց այս տեսակ անպատեհութիւններ Իտալիա եւս պիտի կրէ։ որովհետեւ Իտալիա աւելի չատ բան կը վաճառէր Ֆրանսայի քան Ֆրանսա՝ Իտալիոյ։

—Վիէննա, 27 փետր.

Կը թուի թէ աւստրիական կառավարութեան և Լոյտի Ընկերութեան միջեւ ժամանակէ մ'ի վեր տեղի ունեցած բանակցութիւնք անպաստ երեւոյթ [illegible] Երէկ Ընկերութեան մէջ որոշում մը [illegible] Տնօրէն Ժողովէն կը խնդրուի իւր առաջարկութեանց վրայ, և եթէ համաձայնութիւն չգոյանայ կառավարութեան հետ, բաժնետերաց ընդհանուր ժողով մը գումարել՝ Ընկերութեան լուծման վրայ խորհելու համար։ Բաժնետերաց մին, այս որոշման ի ցամագովութիւն խօսելով, յիշեցուց թէ Աւստրիոյ—Հունգարիոյ կառավարութեան կողմէ Լոյտի Ընկերութեան վճարուած տարեկան նպաստին քանակութիւնը չատ վար է միւս շոգենաւային Ընկերութեանց իրենց կառավարութիւններէն ստացած նպաստէն։ Եւ սակայն կառավարութիւնն ո՛չ միայն կ'ուզէ զեղչել այս նպաստի քանակութիւնն, այլ կը պահանջէ այնպիսի բարւոքումներ որք ծանր ծախքեր պիտի պատճառեն։ Լոյտի Ընկերութիւնը բնաւ չակ չըներ քանի մը գիծերէ ուր շոգենաւերէն մին, որ 80 ուղեցեր կը պարունակէ և 1,300,000 ֆիորինի ծախիւք չինուած է, վերջերս Թրիէսդէ Հոնկքոնկ գնաց միայն մէկ ճամբորդով։

—Հռոմ, 28 փետր.

Պատերազմական Նախարարը Մասուայէ հեռագիր մը առաւ ծանուցանող թէ Ցովհան Թագաւորն հրամանագիր մը հրատարակած է, որով իւր հպատակներն ի զէն կը կոչէ, Իտալացւոց դէմ բարկելու համար, զորս կը յուսայ բնաջինջ ընել օգնութեամբ Տեառն։ Զրոյց կայ թէ Հապէշը երկուքեւի կը բաժնուին՝ Մասուայի վրայ իջնելու համար։

—Հռոմ, 29 փետր.

Երեսփ. Ժողովն և Մերակոյսն հաւանեցան երկամեայ երկարաձգման առեւտրական դաշնագրոյն ընդ Սպանիոյ։ Գալով Ֆրանսայի հետ պայմանագրոյն, Պ. Բրիսբի փափաք յայտնեց որ Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջեւ գործութիւն և վէճ չծագին բաւ։ «Բայց յանցանքը մերը չէ եթէ հարկադրեալ ենք վաղուընէ մաքսային ընդհանուր սակագինն ի գործ դնել։ Այս երեկոյ պիտի հրատարակենք հրամանագիր մը, որով Ֆրանսայէն եկած չատ մը ապրանաց մաքսերը կը բարձրացնենք։ Մեր նպատակն է ինքնապաշտպանութիւն և ո՛չ թէ յարձակում։ Պէտք է որ Իտալիա մտնեական և ելմտական կանոնին վրայ եւս անկախութիւն ունենայ։»

—Հռոմ, 1 մարտ.

Անդորձ բանորդք Ջանցին Կապիտոլն երթայ, գործ խնդրելու։ Քաղաքապետն ընդունեց մասնախումբն, և յայտարարեց թէ Քաղաքապետութիւնն որոշած է նոր շինութիւններ, որք պիտի զբաղեցնեն բանւորներն։ Ոստիկանութիւնը թող չտուաւ որ ցոյցին մասնակցող բանւորք մտնեն Կապիտոլի հրապարակն, և ցրուեց զանոնք։ Վեց զինուորք վիրաւորեցան բանւորներուն արձակած քարերով, և չատ մը ձերբակալութիւնք եղան։

—Սոֆիա, 1 մարտ. (Պաղծանակ.)

Վաղը, պայտոնական տօն տարեդարձի Ա. յոյնեֆանոսի Դաշնագրոյն և սերպուլկարք հաշտութեան դաշնագրոյն կնքման, Հոգեհանգստեան հանդիսաւոր արարողութիւն պիտի կատարի մայր-եկեղեցւոյն մէջ, և երեկոյին մեծ լուսավառութիւնք պիտի լինին։

—Սան-Ռէմօ, 2 մարտ.

[illegible] կաց արդիլուեցաւ հանապազորեայ [illegible] հրատարակել Դահաժառանգ[illegible]ին վրայ, ինչպէս կը նէին վարքեր։

—Սոֆիա, 2 մարտ. (Պաղծանակ.)

Պուլկարիոյ քա[illegible] և գիւղերէն աւելի քան 2,000 [illegible] հեռագրեր եկան՝ Ֆերտինանտ Իշխանին առթիւ։ Այսօր, հաբանական աղօթքէն յետոյ, Իշխանն այցելութեան գնաց Նախարարապետին տունն, ուր գտաւ արտաքին գործոց Նախարարն ալ։

—Պերլին, 3 մարտ.

Արեւելեան (ռուսական) սահմանաց ռազմական երկաթուղեաց ամբողջացման համար գերման Կառավարութեան Ռայխսդակէ խնդրելիք վարկն է 18—19 միլիոն մարք։

—Մոսքվա, 2 մարտ.

Մոսքովսկէ Վէդոմոսդի կը կարծէ թէ Բ. Դուռը պատրաստ է ապօրէն հռչակել Ֆերտինանտ Իշխանն և զինու զօրութեամբ միջամտել, բայց պարմանաւ որ Տէրութիւնք առ այս յատկապէս արտօնեն զԹուրքիա, կամ Ռուսիա լիակատար արտօնութիւն տայ Թուրքիոյ, լիովին վերահաստատելու համար Պերլինի Դաշնագիրը, մանաւանդ Արեւ. Ռումելիի մասին։

—Օտեսայէ կը ծանուցուի թէ ալիւրի գինը 40 քարիւք վրայ դրած է։

—)(35)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ՖՕՐԹԻՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

ՍԻՐԱՑԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

—Եթէ այդպէսի փորձ մը ընէ, օձիքս աղատելուն եղանակը գիտեմ։

—Ադէկ չէք ըներ էհտը չարաչար վարուելով։ Այդ աղջիկը ձեզ կենակից եղած է եւ յոյժ յարեալ է ձեզ։

—Ինչպէս գիտեն յարիլ այդ դասակարգի աղջիկներն։ Ես անհաճոյ չէի իրեն եւ օգտակար իսկ էի։ Ժամանակ մը ողբ ու կոծ պիտի արձակէ, բայց չուտով պիտի մխիթարուի։

—Կարծեմ թէ կը սխալիք... այլ կը յուսամ նաեւ որ պիտի յաջողիմ խօսք հասկցնել նմա։

—Ուրեմն մտադիր էք տեսնե՞լ զայն։

—Հարկ է որ տեսնեմ։ Խոստացայ շլքանել զինքն եւ պիտի ընեմ ինչ որ պիտի ընէր իմ տեղս ձեր հայրը։ Պիտի օգնեմ նմա։

—Դուք չատ բարեսիրտ էք։ Իմ հայրս եթէ ողջ լինէր, խորհուրդ պիտի տար լինի որ այլ եւս հոդ չառնիմ նորա վրայ։

—Ո՛չ, Պարոն։ Ձեր հայրն ալ, լինի նըման, պիտի դատէր թէ այդ աղջիկը քիչ մը աւելի կ'արժէ։ Բայց կը կրկնեմ ձեզ, ես յանձն կ'առնում արդելուլ որ վերստին թշուառութեան չմատնուի եւ կը յանձնարարեմ ձեզ մոռնալ թէ գոյութիւն ունի նա։

—Մոռնալ... արդէն իսկ մոռցած եմ, ըսաւ Լիւսիէն տնտարբերութեամբ։

Այդ անհարազատ զուակը խելագնի էր, բայց ո՛չ նրբամիտ, վասն զի չէր նշմարեր որ Բօլ հօրեղբայրը զնուութեան մը կենթարկէր զինքն եւ իւր պատասխաններով ցոյց կուտար որտի անզգայութիւն մը զոր ծածկել պարտէր։

Նուազէ կ'ուսումնասիրէր զնա, փափաղելով այդ անկեալ երիտասարդին վրայ բարձր զգացումներ գտնել եւ նշմարելով ընդհակառակն որ Լիւսիէն Վէրպլոսի ապերախտին ու ինքնասէրին մէկն է։ Այսուհանդերձ զարձեալ կը ջանար արդարացունել զնա, ըսելով թէ պարագայից բերմամբ հատած էր նա բարոյական այդ վիճակին։ Դժբաղդութեանց փորձառութիւնը վսեմ հոգւոյ տէր անձանց միայն կը նպաստէ, եւ Լիւսիէն, լեալ ի մանկութենէ, փոյթ չէր ըներ բնաւ փոխարինել կին մ'ը որ կը սիրէր զինքն եւ որ դադրած չէր իրեն հաճոյ երեւնալէ։

Արդէն հասած էր ժամանակն որ բաց օդի մէջ կատարուած այս տեսակցութիւնը վերջանար։ Բօլ հօրեղբայրն խնացած էր ինչ որ կը փափագէր, կը մնար միայն իւր պարարիւնութիւնը կիրսնցնել հանդէպ այս նոր կացութեան որ յառաջ կուգար վերջին դէպքերէն և մաքառիլ այն դժուարութեանց դէմ զորս կը դուշակէր։

Այս ամսոյի անկիւնը կեցած՝ ինք եւ Վէրպլոսի դաւադրութիւն մը պատրաստելու երեւոյթն ունէին, այնպէս որ փողոցին բնակիչոյ ոմանք պատուհաններն ելած հետաքրքրութեամբ կը դիտէին զանոնք։

Լիւսիէն կը փափաքէր հեռանալ, ուստի չփոքձեց խօսակցութիւնն երկարել։

—Այսպէս ուրեմն, ըսաւ նոմա Բօլ, համաձայնած ենք որ ես քու արկածիդ վրայ չպիտի խօսիմ եւ դուք ալ, ձեր կողմէ, այնպիսի ընթացք մը պիտի բռնէք իւր թէ ոչինչ պատահած լինէր մեր մէջ։ Պիտի շարունակէ՞ք Կրանդ-Օդել բնակիլ։

—Առժամապէս, մրմնջեց Լիւսիէն, բայց մտադիր եմ բնակարան մը վարձել և կահաւորել զայն։

—Շատ լաւ կ'ընէք, եւ մինչեւ որ տեղաւորուիք, գիտէք թէ ո՛ւր կը բնակիմ։ Կ'սպասեմ ձեր այցելութեան։ Այս գիշեր եղբօրս կնոջ տունը պիտի տեսնուինք, այնպէս չէ՞։

—Պիտի փութամանդ գտնուիլ եւ յանհունս երախտապարտ եմ ձեզ այն հոգածութեան համար զոր կը տածէք ինձ նըկատմամբ։

Այսպէս, քիչ բառով չատ բան ըսելէ յետոյ, Զօէի նախկին սիրահարն ողջունեց իւր խօսակիցն եւ հեռացաւ վար իջնելով այն անդուրեղն որ ելեալ ի Լամպայէդ փողոց կը տանի։

Պ. Նուազէ որ թոյլ տուած էր որ մեկնի նա, առանց ձեռքն անոր կարկառելու, աչքը հետեւեցաւ նմա, մինչեւ որ երիտասարդն աներեւոյթ եղաւ։ յետ որոյ սկսաւ իւր խղճի քննութիւնը կատարել։ Տակաւին յագեցած չէր այն նորօրինակ ուրախութենէն զոր կ'ազդէր իրեն հայրական զգացումը, բայց չէր ծածկեր միանգամայն թէ հրաշիւք գտնուած այդ որդին արժանի չէր ամենեւին որ ջանար ուղղութեան ճանրուն մէջ բերել զնա։

Բարոյական կրթութեան հիմնական պակասութիւնը դուցէ անդարմանելի չլինէր, այլ մեծ էր այդ պակասն, հետեւաբար դարմանումն ալ երկար ժամանակի և աշխատութեան կարօտ։ Անընդհատ հոգածութիւն, աշխուրջ հսկողութիւն եւ երկաթեայ կամք պէտք էր այդ բանին համար։ Նուազէ յանձնառու էր այս տարաբնակելի զարմանման ձեռնարկել եւ այժմէն խորհուրդներ կ'ընէր։ այն հեռաւոր ժամանակին համար յորմէ պիտի կարենար խոստովանիլ թէ իւր որդին է այս երիտասարդն՝ իւր օրինակելի վարուքը վերածընեալ։ Երբ ի կատար հանէր այս գործն, իրաւունք պիտի ունենար նովաւ հպարտանալու եւ վերջապէս հրապոյր մը պիտի զգար կեանքէն։

Ծեր ամուրին իւր սիգբուշքներն ուրանալու կը միտէր։

Հորեղբարն վրայ մութ դէտ մը կար, այն սէրը զոր խոստովանած էր Լիւսիէն։ Բօլ հօրեղբայրը բնականաբար չպիտի կարենար քաջալերել Սիմոնէի նկատմամբ երիտասարդին տածած սէրն, ապա թէ ոչ վտանգի պիտի ենթադրէր իւր եղբօրմտեր ազատ, վասն զի կը տարակուսէր թէ Լիւսիէն ա՛յն աստիճան բարոյքէր իւր ընթացքն որ մինչեւ իսկ Օր. Նուազէի արժանի մնէր։ Միւս կողմէ, Բօլ հօրեղբայրը չէր կարող Տիկին Նուազէի տան դուռը փակել նորա երեսին։ Այդ արտաքսման համար հարկ պիտի լիներ պատճառը բացատրել իւր եղբօր կնոջ, որով կանխաւ դատապարտած պիտի լիներ այն զաւակը զոր ի բարին առաջնորդելէ չէր յուսահատած։

Միակ ճանրայ մը կար իւր առջեւ, չէզոք մնալ։

Արդէն Լիւսիէն խոստացած էր չ'սիրաբանել Օր. Նուազէի մօտ եւ իւր խոստումը պիտի պահէր։

Հօրեղբայրը միւնոյն խորհրդածութիւններն ընելէ խոնջած՝ կը պատրաստուէր իւր բնակարանը վերադառնալ, երբ դէպ ի Ֆէնէլոն փողոցի վերի կողմը դիտելով, նշմարեց Զօէ Քոլլինին որ կողմնակի դռնէ մը Սէն-Վէնսան ալ Բօլ եկեղեցին կը մտնէր։

Այս անակնկալ երեւոյթն յանկարծ փոխեց իւր մտածումները։ Խորհեցաւ թէ եկեղեցւոյն մէջ ի՞նչ ընելու կ'երթայ այդ աղջիկն։ Ուրեմն բոլորովին ապահանուած չէր նա, քանի որ տակաւին Աստուծոյ աղօթելու պէտքը կ'զգար։ Բարեգուշակ նշան մ'էր այս եւ Նուազէ խորհեցաւ թէ յարմար վայրկեանն էր զայն հարցաքննելու։ Նուազէ քաջ գիտէր թէ Զօէ ձեռք քաշած չէր Լիւսիէնէն, եւ թէ, հանդելու համար ըզնա որ բաժնուի անկից, հարկ էր նորա զգացմանց դպչիլ։ Լաւագոյն էր անմիջապէս սկսիլ այդ փորձին։

Զօէ նշմարած չէր զինքը։ հետեւաբար ժամանակ չպիտի ունենար իւր պատասխանները պատրաստելու եւ Նուազէ կրնար օգուտ քաղել զարմացման առաջին վայրկենէն, զայն յաջողութեամբ հարցաքննելու համար։

Միւեռնոն դռնէն ինք եւս եկեղեցի մտաւ, վայրկեան մը յետոյ։

Եկեղեցին լի էր բազմութեամբ։ Օրը կիրակի էր եւ երեկոյեան ժամերգութիւնք կը կատարուէին։ Ակներեւ էր թէ Օր. Քոլլինի ժամերգութեանց ներկայ գտնուելու չէր եկած, ուստի Նուազէ աւելորդ դատեց հաւատացեալոց մէջ փնտռել զնա։

Դէպ ի գաւիթն յառաջացաւ եւ նշմարեց զնա, մտարան մ'առջեւ, դասին եւեն։ Լուսարարի մը հետ կը խօսակցէր որ նորա խնդրանքը երկու փոքրիկ մոմեր վառած էր աշտանակի մը վրայ, սեղանին ստորոտն եւ ջերմեռանդական այս պարտքն հատուցանելէ յետոյ, նետուեցաւ մտարարեայ աստիճաններուն վրայ, առանց փոյթ ընելու թէ ջրջաղդեսաը կ'աղտոտէր եւ ծունգերը կ'արիւնէին։

Այս բարեպաշտութիւնը բարեգուշակ թուեցաւ առ Նուազէ։ Երկնային շնորհն անշուշտ ազդած էր այս անկեալ աղջկան և հարթած էր ուղին այդ հօրեղբօր որ կը պատրաստուէր համակերպութիւն քարոզել նմա։

Զօէ աղօթեց երկարօրէն եւ ոտքի ելնելու պահուն նշմարեց զՇէյ Նուազէ որ ժպտեցաւ նմա ի նշան հաւանութեան։ բայց աղջիկը կարմրեցաւ եւ զնաց չուտափութ հեռացաւ, նստարաններուն մէջտեղէն անցնելով, մինչեւ եկեղեցւոյ դուռն ուր հօրեղբայրն եւս հասաւ միեւնոյն ժամանակ։

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ ՀԱՅՐՆ Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն երէկ ժամը 3ին կայս. պալատ գնաց ուր ժամու մը չափ տեսակցեցաւ կայս. պալատան առաջին քարտուղար Վսեմ. Սիւրէյա փաշայի հետ։

ԵՒԴՈԿԻՈՅ ԱՌԱՋՆՈՐԴԸ

Եւդոկիոյ Առաջնորդական տեղապահ Արժ. Տ. Սահակ Վ. Ամյատեան, որոյ առաջնորդական ընտրութիւնը վաւերացուցեր էր Պ. դրան սրբազանը, կը լսենք թէ հրաժարման հարկադրուեր է։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Կրօնական ժողովոյ շաբաթական նիստն երէկ տեղի չունեցաւ անդամոց մեծագոյն մասին բացակայութեան պատճառաւ։

Կը լսենք թէ Կրօնական ժողովը պատրաստութիւն կը տեսնէ խմբովին հրաժարելու։

Զմիւռնիայէն կը գրեն մեզ փետր. 20 թուականաւ.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր հրամանին համեմատ՝ տեղւոյս ազգ. վարչութիւնը գրած ըլլալով Մանիսայի Շահպաղեանի վարդապետին եղեռ Իզմիր գալ, սա եւս պատասխաներ է թէ՝ առաջին անգամն ըլլալով կը հաղորդուի իրեն հրաման մը, որու հնազանդելու համար փութացեր է իր պաշտօնէն հրաժեշտ տալ։ բայց և այնպէս պիտի սպասէ կարգադրել իր անձնական հաշիւներ։

Նաև գիր մը գրուեր է Զմիւռնիոյ վարչութեան կողմէ՝ Մանիսայու Թաղ. խորհրդոյ՝ հանդարտ կենալու եւ յուզմանց տեղի չը տալու համար։

Այս տնօրինութիւններ, որ գովելի են անչուշտ, հաղորդուեր են Ազգ. Պատրիարքարանի, ինչպէս նաև Մանիսայի խնդրոյն վերաբերեալ այն գրութիւններ, զոր տեղւոյն Միւթէսարրիֆ փաշան նահանգիս Վսեմ. կուսակալին կը ղրկէ եւ Ն. Վսեմութիւն եւս մեր Առաջնորդարանին կը յանձնէ։

Այս գրութեանց մէջ կը գտնուի Մանիսայի Իսարէի ժողովոյն անդամ Մեծ. Աւետիս էֆ. Գալֆնտէրեանի՝ տեղւոյն ազգանոց վիճերու մասին Վսեմ. կառավարչի հրամանաւ պատրաստած տեղեկագիրն, որ բոլորովին անկասկած է ճշմարիտ, Շահպաղեան վարդապետին և իր կուսակիցներուն։

ՑԱԿՈՐԵԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Հռոմէական ազգայնոց Ցակոբեան Ձրիավարժ դպրոցի եւ աղքատախնամ Հիւանդանոցի ի Նպաստ տարեկան պարահանդէսը տեղի պիտի ունենայ 27|10 մարտ շաբաթ գիշեր ի ժամ 4, ի Նոր Թատրոն Բերայի, ըստ կայսերական Իրատէի՝ ընդ բարձր հովանաւորութեամբ և նախագահութեամբ Եւմտական Նախարար Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշայի։

Սոյն բարեպատակ ձեռնարկին կարգադիր Մասնախումբը կազմուած է հետեւեալ կերպիւ.

Վսեմ. Մահմուտ Ճէլալէտտին փաշա, Եւմտական Նախարար, Նախագահ
» Արիստակէս էֆէնտի Ազարեան, Նախագահ Առեւտրական Սենեկի Դեր-Նախագահ
Մեծ. Գէորգ էֆէնտի Սամանճեան, Գանձապետ
» Յովհաննէս պէյ Գույումճեան, Իրաւաբէտ Խորհրդական Օգնական, Քարտուղար
Մեծ. Ազարեան Անտոն էֆէնտի
» Ազարեան Յովսէփ էֆէնտի
» Ալիքսանեան Յովհաննէս պէյ
Վսեմ. Բարգեան Լեւոն պէյ, Դեր-Տնօրէն Խնայ. Արկղ
» Բօրթուգալեան Միքայէլ էֆէնտի, Խորհրդական Եւեւմտական Նախարարութեան
» Գալանօվա Յորգ էֆէնտի
Մեծ. Դասապետ Վիչէն էֆէնտի
Վսեմ. Գույումճեան Պետրոս էֆէնտի, Վերատեսուչ Անտառաց և Հանքաց
» Եէնիտունեան Տիմիթրաքի էֆէնտի
» Համամճեան Սարգիս էֆէնտի
Մեծ. Հէքիմեան Մկրտիչ էֆէնտի
» Հէքիմեան Վիչէն էֆէնտի
» Ճիվէլէկեան Տիգրան էֆէնտի, Արքարքիր Տնօրէն Ճէբէէրէյէ Շարէյէ Լրագրոյ
Վսեմ. Նաֆիլեան Անտոն փաշա
Մեծ. Նաֆիլեան Պետրոս էֆէնտի
Վսեմ. Նուբեան Յովհաննէս էֆէնտի, Անդամ Պետական Խորհրդոյ
Մեծ. Պէրպէրեան Պետրոս էֆէնտի
Վսեմ. Սալիհ Միւնիր պէյ, Ընդհ. Քարտուղար Առեւտր. և Հանր. շինութեանց Նախարարութեան
Սրբ. Ալիքիւտ Սանտիրն, Առաջին Թարգ. Անգ. դեսպանատան
Մեծ. Սալրէեան Անտոն էֆէնտի
Վսեմ. Սաքրէեան Յովհաննէս էֆէնտի, Ընդհանուր Դատախազ Հաշուեքննութեան Ատենի
Մեծ. Սմայթ Ֆ. Հաշուակալ-Քննիչ Օսմ. Կայս. Պանքայի
» Ֆօլէ Անթուան էֆէնտի.

Ստացանք ՀԱՆԴԷՍ ԱՄՍՕՐԵԱՅԻ մարտ ամսոյ թիւն հետեւեալ պարունակութեամբ.

Հետաքրքրութիւն նախնեաց ուսմերէնին վրայ.— Ազգային հրատարակութիւնք 1887 տարւոյ.— Մինաս Թօխաթեցի (Նոր Զեռագիր).— Քննադատութեան պաշտօնն ու նպատակը.— Լոյս և Սրուեր.— Վատիկանեան Արուեստահանէօն (պատկերազարդ).— Գեղարուեստք հայոց.— Դաւեսիկիա.— Սալնայլք.— Քաղաքական տեսութիւն։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՍՄՍՍԻԱ. Մ. Վ. Բ. Ձեր գրութիւնն ստացած ենք։ Հայհոյութիւնը պատասխան չէ։ Ձեր նամակը ձեր դատապարտութիւնն է։ Կը խոստովանիք թէ հոկիկելոց ստակներն տուած էք։ Մինչ նուիրատուք ձեր ճամբորդութեան ծախքերն հոգալու համար տուած էին իրենց դրամը։ Դիմադրներու համար տրուած կանխիկ դրամը կ'առնուիք, փոխարէն չէք առնելիք ցոյց տալով։

ԶՄԻՒՌՆԻ. Ս. Տ. Գ. Ձեր յօդուածը պիտի հրատարակուի։

ԽԱՓԻՒԼ. ԱՐՏԱՒԱԶԴ. Ձեր քարոզչին և քահանայի մէջեւ պատահած գայթակղական դէպքն ուրիշ կրօնական ժողովոյ ձեռնհասութեան կը պատկանի և ոչ թէ մեր։

ՄԱԼԿԱՐԱ. ԿՐԹ. ԸՆԿ. Թղթադրամ գրկելու համար ոչ է ծախք չլինիր երեք մէճիտ տալով թղթադրամ կ'առնուք կը գրկէք։ Ուրիշ միջոց չկայ։

ՄԱՐԶՈՒԱՆ. Գ. Պ Ձեր յօդուածն ընտացանք։ Օտար թերթերու մէջ յարուցուած կրօնական խնդիրներու մասին վիճաբանութիւն չենք բանար։

ԱՏԱՌԱՋԱՐ. Ց. Վ. Ս. Ինչ որ եկեղեցւոյ մէջ կը խօսիք, լաւ է. այլ կրօնական խնդիրներ յարմար չեն հրապարակային վիճաբանութեան։

ԶՄԻՒՌՆԻԱ. Վ. Կ. Ո. Ստացանք ձեր փետրուար 13 թուականի նամակն։ Ուրիշ թերթերու մէջ հրատարակուած յօդուածոց մասին պատասխան չենք ընդունիր։ Այդ տեսակ հրատարակութիւններ չեն կրնար վնասել ձեր Հաստատութեան։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՈՒԱՆՆԵԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՆՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Մաղկերտի կառավարիչ անուանեցաւ Բաբերդի ՀՆԳԵալ գաւառին նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ Ալի փաշա։

Պոլսոյ Ամբաստանիչ ատենի օգնական անդամ անուանեցաւ նոյն ատենի առաջին քարտուղար Մէհմէտ պէյ որ կը պահէ միանգամայն իւր առաջին պաշտօնը։

— —

Սալիսէի աստիճան տրուեցաւ դաղթականաց ընդհանուր վարչութեան Նիկոմիդիոյ ճիւղին պատուակալ անդամ Շեվքեդ և Հագգը պէյերու։

— —

Երրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Պուլկարիոյ օսմանեան պատուիրակութեան առաջին քարտուղար Բէշիր պէյի, Մէարիֆի քննիչ ժողովոյ Նախագահ Ահմէտ Արիֆի էֆէնտի և Թենդանօթարանի առաջին բժիշկ Մէհմէտ Զէքի փաշայի։

Զորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Իսկէնտերունի Նաւահանգստի վերատեսուչ Իսմայիլ Հագգը էֆէնտիի և Տրապիզոնի բերդին զինուորական բժիշկ հաղարապետ Ալի էֆէնտիի։

— —

Գ. ՏՈՒՎԻՆԻ, ՏԸ ՄԱՇԼՅԷՕ

Այն ունկնդրութեան միջոցին զոր Վեհ. Սուլթանն ուրբաթ օրը շնորհեց ֆրանսացի երեսփոխան Տուվիլ որ Մայլիէօ կոմսին, Ն. Վեհափառութիւն յոյժ սիրալիր կերպիւ տեսակցեցաւ Նորա հետ և ի յիշատակ Նորա այցելութեան իւ Կ. Պոլիս, հաճեցաւ Իւր փողկապին վրայ գտնուած ծանրագին գնդասեղը նուիրել կոմսին՝ որ ֆրանսական խորհրդարանի նշանաւոր անդամոյ մին է։

Տուվիլ Մայլիէօ կոմսը շաբաթ առաւօտ Ադրիանուպոլիս և անտի Փիլիպէ ուղեւորեցաւ։

— —

ՊՈՒԼԿԱՐԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Աւասիկ ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆի կողմէ նախորդ շաբթուն Բ. Դրան յանձնուած զեկուցագրոյն պատճէնը։

«Տէրութեանց հաւանութիւնը կանխատեսեալ Պերլինի դաշնագրով, առնուած չէ Պուլկարիոյ իշխանին հաստատման համար։ Հետեւեալ նորա ներկայութիւնն ի գլուխ հարկատու իշխանապետութեան՝ ապօրինաւոր է և հակառակ Պերլինի Դաշնագրոյն։

«Ռուս կայս. կառավարութիւնը կը խնդրէ ուրեմն Բ. Դռնէն պաշտօնապէս զեկուցանել զայս պուլկար կառավարութեան և այս զեկոյցը պաշտօնապէս հաղորդել մեծ Տէրութեանց։»

Մէնդէօ- ծանուցած էր թէ նախարարաց խորհուրդը նոր տեղեկագիր մը պատրաստեր է ի մասին պուլկարական խնդրոյն, որ հակառակ չէ Ռուսիոյ պահանջմանց և կայսերական վաւերացման մատուցեր է զայն։ Ըստ տեղեկութեանց Սէրվէրի, Նախարարաց խորհուրդը թէև կիրակի օրն այդ խնդրով զբաղեր է մինչեւ ժամ 12, բայց իւր վերջնական որոշումն յաջորդ նստին թողեր է։

—Երէկի Սուրհանդակաւ առնուած եւրոպական լրագիրը հրատարակած են հետեւեալ հեռագիրը զոր Մեծ-Եպարքոս Բեսիոի փաշա ուղղած է առ Ֆէրտինանտ իշխանն, 1887 օգոստ. 21ին տրուած որոշման մը համաձայն.

«Ի պատասխանի այն հեռագրոյն զոր Ձեր Բարձրութիւն Ռահովայէն ուղղած է առ Վեհ. Սուլթանն, կը յայտարարեմ առ Ձերդ Բարձրութիւն թէ իւր ընտրութիւն Տէրութեանց հաւանութեամբ կատարուած չէ և թէ իւր մուտքն ի Պուլկարիա և իշխանութեան գլուխ անցնիլն միահաղոյն մերժուած է։ Հետեւեալաբար, Ձեր Բարձրութեան ներկայութիւնն ի Պուլկարիա հակառակ լինելով Պերլինի Դաշնագրոյն, ապօրինաւոր է։»

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՑՔ

Կայս. Իրատէ մը հրատարակած է դրծադրել Եւմտական ժողովոյ կողմէ պատրաստուած և Պետական Խորհրդոյ կողմէ վաւերացեալ կանոնագիրն, որով պաշտօնակ պիտի լինին և երեք տարի Եւմտական պաշտօնեներու մէջ չպիտի ընդունուին այն հաշուակալը, տէֆթերտարը և այլ այս կարգի պաշտօնեայք որք կառավարական մնուկներէ ոևէ երեանակաւ կամ պատճառով ստակ փոխելով կը գործածեն։

ԱՍԻԱԿԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

Հանրօգուտ չինութեանց նախարարութիւնը ձեռնարկած է յանձնառութեանց տեսը մը և պայմանագիր մը պատրաստել ասիական երկաթուղեաց շինութեան վերաբերեալ։ Այդ պայմանագրոց մէջ պիտի նշանակուին այն վերջին պայմաններ զորս կայս. կառավարութիւնը կը պահանջէ ասիական երկաթուղեաց շինութեան համար։ Այս կերպով, այն անձինք որք կը փափագին յիշեալ գծերու շինութեան մենաշնորհն ստանալ, պիտի ազատին երկար բանակցութեանց հոգէն, այլ անփութիւն պիտի ընդունին այդ յանձնառութեանց տեսքի ու պայմանագրոց տրամադրութիւնները։

Այս պայմանագիրը հրատարակութեան պիտի տրուին ի գիտութիւն դրամատեարց և ձեռնարկուաց։

* * *

Երէկի Մէնդէօ- զրոյց մը կը յիշէր թէ ասիական երկաթուղեաց շինութեան համար Վսեմ. Նէճիպ փաշայի ծրագիրը վաւերացուեր է կայս. Իրատէով։ Այս լուր ստուգութեան կը կարօտի։

Ամերիկեան դեսպանն ու դեսպանուհին այսօր արձակուրդով Եգիպտոս պիտի ուղեւորին։

—Պէրութի Նահանգին ժանտառաններու հրամանատար կարգուած է Գոսոպվալի ժանտառաններու Նախորդ հրամանատար Լուտֆէմ փաշա։

—Եւմտական Նախարարութեան հրամանաւ Եւմտական Զ. ճիւղի քննիչ Մագսուլ էֆէնտի, որ այժմ Բաբերդ կը գտնուի, Մուշ պիտի երթայ քննելու համար այն պեղումներն որք գործուած են թէ՝ 303 տարւոյ տասանորդական տրոց վարձակալութեան տրուելուն առթիւ եւ թէ ուրիշ պարագաներու մէջ։

—Ինչպէս յայտնի է, Թ-րէթ իւր վերջին թիւերով Առեւտրական երկրորդ դատարանին դէմ հրատարակութիւններ ըրած եւ քննադատած էր Նորա ինչ ինչ արարքն։

Սէրվէր կիմանայ թէ Առեւտրական երկրորդ դատարանը Դատական Վսեմ. Նախարարութեան դիմելով արտօնութիւն խնդրած է պատժական ատենէս առէլեւ դատ բանալ Թ-րէթի Ռէմ իբրև զրպարտութիւն նկատելով Նորա այդ հրատարակութիւններն։

—Դերմանական եւ պարսկական դեսպանք երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Բարձր. Մեծ-եպարքոսին եւ Արտաքին գործոց Վսեմ. Նախարարին հետ։

—Ի հաշիւ կայս. կառավարութեան Քրիւբի զինագործարանին յանձնարարեալ հրեանիներէն երեք հարիւր լեռնային թնդանօթներ ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի բերուին։

—Բաթանթի տրոց խնդրոյն առթիւ դժուարութիւնք բոլորովին անհետանալու աստիճանին հասած լինելով կը յուսացուի թէ, կրսէ Սէրվէր, յառաջիկայ եւմտական նոր տարիէն գործադրութեան դրուի այդ նոր օրէնքը։

—Թուրքիոյ վարժարանաց ուսմանց ծրագիրը բարեփոխելու համար կազմեալ յանձնաժողովին փոխելով Սուլթանիլէ վարժարանի միայն թուրք լեզուի յատուկ ուսմանց ծրագիրը նոր ծրագիր մը պատրաստեր եւ որոշեր է որ նոյն վարժարանի մէջ միւս ուսմունքը ըստ առաջնոյն ֆրանսերէն լեզուաւ անդուին։

—Տէֆթէրխանէի վերատեսուչ Ալի Բիղա փաշա շաբաթէ մ'ի վեր հիւանդ լինելով իւր պաշտօնատեղին չ'յաճախեր։

—Կը հաւատուի թէ Բ. Դրան և Սոֆիայի կառավարութեան միջև համաձայնութիւն գոյացեր է որ մինչեւ մարտ 1/13, սահմանագլխոյն վրայ ո՛չ մէկ մաքսատուրք առնուի Թուրքիայէն ի Պուլկարիա և Պուլկարիայէն ի Թուրքիա փոխադրուած ապրանքներէն։

—Վճռաբեկ ատենի պատժական ճիւղին նախագահ Լէպիպ էֆէնտի, որ ժամանակէ մ'ի վեր հիւանդ էր, բոլորովին ապաքինած լինելով իւր պաշտօնի գլուխն անցած է։

—Ժողէֆ Մուրթան էֆէնտի, որ Պէրութի նաւահանգստին եւ քարափին շինութեան մենաշնորհին ստացած է, այս անգամ ծրագիր մը մատուցանելով Հանրօգուտ չինութեանց Նախարարութեան արտօնութիւն խնդրած է թրամվէյի գիծ մը հաստատել ի Դամասկոս։

—Քարբերդի կուսակալութեան խնդրանաց հաճաձայն, Ներքին գործոց Նախարարութիւնն արտօնած է զայն 500 քիլէ արմտիք բաշխել Նահանգին Հէրիմսան եւ Այվալը գիւղախմբերու կարօտ ժողովրդեան։

—Պանորմայի Նաւահանգստի և ծովափի շինութիւնը 12000 ոսկւոյ յանձնուեր է ձեռնարկուի մը։

—Այս գիշեր ժամ 8 ին Ղալաթիոյ Սանտրգիլար թաղն հրդեհ ծագելով Նորակառոյց քարուկիր շէնքերէ մին այրեցաւ։ Շէնքին վրայի մասը պանդոկ էր և վարի մասն ալ նպարավաճառի խանութ։ Հրդեհն սկսաւ վրայի յարկէն։

—Ռուսիոյ մէջ ցորէնի գինը 40 կոպէկի բարձրացում մը ունեցեր է։

—Իզմիրի լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Դրալի (Այտրին) ուեւրակաց մէջէն Ապղոնի մէկ արձանը գտնուեր է։

—Սիւէզէն կը գրեն թէ Ռուսիոյ շոգենաւուն մէջ որ Հնդկաստանէն կուգար, քոլերայի դէպք մը պատահեր է։ Այսու հանդերձ առողջապահական միջոցներ յանձնաժողովին թոյլ տուեր է որ ջրանցքէն անցնի այդ շոգենաւ որ Մարսիլիա կ'ուղղուի։

—Սանկտ Օքեբոյ Իրալիանա ընկերութեան որոշումն մէջ չարաթ գիշեր բարեգործական նպատակի մը համար տրուած պարահանդիսին մէջ արկած մը պատահեցաւ։ Պարերու ամենէն ոգեւորեալ միջոցին, ձեղունէն կախուած երկու ջահեր գետին իյնալով, սպասաւորաց մին խոհեմութեան համար կապի խոզ վալը փակեր է յորով սրահը մութի մէջ մնացեր է։ Ասոր հետեւանքն եղեր է աննկարագրելի շփոթութիւն մը, պարողք և պարուհիք սկսեր են դուրս ելնել խարխափանօք և այս շփոթութեան միջոցին երեսունի չափ անձինք վնասուեր են քիչ շատ և գեղեցիկ արգուզարդեր պատռեր են։ Բայց մեծ վնաս մը չկայ։

Սկիւտարէն Հաֆեզ Խուրշիտ ստորագրութեամբ խմբագրութեանս ուղղեալ նամակ մը մեծ գոհունակութիւն կը խօսի Տոքթէօռ Հիլտմանի վրայ որ Գերմանիոյ համալսարանէն վերջապէս բժիշկ է և կը բնակի ի Բերա Գումպարան Եօգուշու թիւ 70։ Նամակագիրը կ'ըսէ թէ Տր. Հիլտման մեծապէս կը յուզուի մանաւորապէս խոյլի և մորթի հիւանդութիւններ բուժելու, որով մեկ քանի շաբաթուան մէջ կատարելապէս բուժած է իւր ապրիկն որ չորս տարիէ ի վեր խոյլի հիւանդութեան ենթարկուած էր։

ԻՍՐԱՑԵԼԵԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ի Նպաստ Իսրայէլեան Միութեան Ղալաթիոյ վարժարանաց կազմակերպեալ տարեկան մեծ Պարահանդէսն, ընդ հովանաւորութեամբ ֆրանսական դեսպանուհի Մ'ոնդէպելլօ կոմսուհւոյն, տեղի պիտի ունենայ վաղը գիշեր, չորեքշաբթի, 24 փետր. Թէատր Պաշի Թաղապետական Թատրոնին մէջ։ Հանդիսին կանոնաւորութեան և չքեղութեան հսկելու պաշտօնով կազմեալ կարգադիր յանձնաժողովոյ նախագահն է Տիկին Էլէն Ֆէրնանտէզ։ Այս գիժակաւոր և անդիմակ պարահանդէսն ամեն տարուան նման մեծ փայլ եւ յաջողութիւն կը խոստանայ։ Մտից տոմսի գինն է մէկ օսմ. ոսկի։

Կարգադիր մասնախումբն երեք ծանրագին պարգեւներ պատրաստած է (որք ի տես դրուած են ի Բերա, Բէօնի վաճառատունը) զորս ընտրանօք պիտի նուիրէ այն տիկնանց որք ամենէն աւելի ճոխ արդուզարդ կրեն։

ԹՐԱՄՎԷՅԻՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Հասոյթ ոսկի դրամով

1888 Փետրուար 1էն մինչեւ Փետրուար 29	Օրական	Ամսական
Պէշիքթաշի գիծ	4,605.15	133,549.25
Աբսէքայի »	3,834.91	111,212.50
Շէյլիի »	4,231.97	122,726.25

Կ. Պոլիս, 5 Մարտ 1888

0000 Ընդհ. Տնօրէն Ա. ԹՐԻՒԼԷ

Ա Զ Դ

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՈՒՑ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

Օսմ. Հանրային Պարտուց թողալ հասութիւն Վարչութիւնը կը ծանուցանէ Կ. Պոլսոյ և արուարձանաց ոգելից ըմպելեաց վաճառողներու թէ, Ոգելից ըմպելեաց վաճառման կանոնագրին 14 րդ յօդուածին և 10 րդ յօդուածին վերջին հատուածին տրամադրութեանց համաձայն, 1888 մարտ 1|13 էն առաջ ներկայանալու են Ոգելից ըմպելեաց Վերատեսչութեան, կանոնագրեալ տուրքը վճարելով նորոգելու համար իրենց վաճառման արտօնագիրը մարտ 1|13 էն մինչեւ 1888 օգոստոսի վերջը (Հ. Տ.)։

Ոգելից ըմպելեաց Տնօրինութիւնն սկսած լինելով յանձնել նոր արտօնագիրները, մինչեւ յառաջիկայ մարտ 1|13 զանոնց չտեսնող անձինք առանց բացառութեան պիտի կրեն կանոնագրութեան տրամադրած պատիժը։

Ընդհ. Տ. օրէնսթ.

Կ. Պոլիս, 18|1 մարտ 1888

1529 1—3

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ կրնայ երկաթուղեաց յառաջիկայ վիճակահանութեան համար բլիթներ գնել Օսմ. կայս. Պանքայէն, ամեն օր ժամ 10էն մինչեւ 3½ (Ը. Ե.)

1528

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 4 մարտ

Պ. Վիլսոն վերաքննութիւն պահանջեց։

Մատակաս, որէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ փետրուար 22ին սոսկալի փոթորիկ մը քանդեր է Դամագավ քաղաքին մեծ մասը. տասնեւհինգ նաւեր կորսուեր են ծովեզրին վրայ. այս նաւուց մէջ կը գտնուի Ֆրանսական Տայց մարտանաւը, մեռած կամ խեղդուած զոհերուն թիւը կը հասնի քսանի։

Պուքրէշ, 4 մարտ

Պ. Պրազիանոյի նախարարութիւնը հրաժարական տուաւ։

Թագաւորն իւր քով կոչեց Մերակոյտի նախագահ Կիքա իշխանը, խորհրդակցելու համար կացութեան վրայ։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Ղալաթիա, 23 փետրուար

ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈՒԱՆԱԿԱՊՐՈՒՅՑ

ամիս լմնարպի վրայ (պանքայի)	.....	111 7/8
3 » » » (վճռական)	.....	111 1/2
» Բարիզի » (պանքայի)	.....	22 62 1/2
» » » (վճռական)	.....	22 70

Օսմանեան Բանսպիտալ

		Գնահատեալ
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց.	Ս Երի Գ.	15 18
Պօրսային գրուանէրէն վերջը	» »	15 18
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւաւտուն բացուելէն	» »	15 17
Բաղչքաղչի գին	» »	15 18
Նուազագոյն »	» »	15 17
Կէս օրին	» »	15 18

ԻՍԹԱՆԳԻԱՅԻ ՏԱՆԿԵՐԻ

Երէկ երեկոյ		36 35
Այս առաւաւտ		36 34
Կէս օր		36 35

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՐԺԵՔՆԵՐ

Փոխառութիւն 1858)	Ա Երի	23 10
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	Ե »	14 12 1/2
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	» Օ.	15 17
» 1873)		

ԲԱԺՆԵՏՈՒՄԵՐ

Սօսիէթէ Էնէրճի	Ֆրանկ	4 8
Քէրէսի Էնէրճի	Գ. Կ. Օսմ. »	6 25
Պանք տը Գէնէվ	»	7
Սօս. Շանսի է վլէօր	»	4 15
Թրամուէյ	»	415
Բաւելի երկաթուղի	Ֆր.	36 25
Օսմանեան տը Լիբանան	»	—
Բանքինգոյի Լուսիտանի	»	128

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄԻ

Օսմանեան ոսկի	ՊՇ.	100
Ս Ֆրանքոց	»	88 20
Անգլիական ոսկի	»	111 20
Բոլ. Իմպերիալ	»	91
Գրիմից	»	51
Մուպլիթ դի Գրաս	»	11 2
» արծաթ	»	76 30
Ֆլորին	»	— —
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 27
Վենցոց	»	103 30
Չինգոց	»	103 30
Մէթիպիր	»	101 20
Բասֆիէ	»	15 30

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 5 մարտ ժամ 5 վրայ. 15 երեկոյ

Ա.Ֆրլ.	բանսպիտալ		102 1/8
Ս.ոնտ.	»	Ս Երի Գ. բաց.	13 15/16
»	»	» գոց.	13 15/16
»	»	» Ա.	23
»	»	» Բ.	14 1/8
»	»	» Դ.	13 3/4
Օթոման 1871			74
Փոխառութիւն 1877			87 1/4
Պանք Օթոման			9 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873			89 3/4
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիտ)			74 7/8
» առանձն. (Բրիմիտիէ)			101 1/2
Հայրա Լուսիէ			71 1/2
Օսմանեան (փոխառ. Լուսիտ)			96 7/8
Հանգստարանի պարտատոմսերի 4 %			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			25 462

Վիէննա, 5 մարտ ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	127
Օսմանեան երկաթուղի	17 50

Բարիզ, 5 մարտ ժամ 3 վրայ. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	106 65
» » 3 %	82 45
Օսմանեան քանսպիտէ Սէրի Դ. բաց.	14
» » » գոց.	14 05
» » » Բ.	14
» » » Դ.	14 05
Օսմանեան երկաթուղի	35 25
» Բէյրութի բաժնեմասերք	— —
Պանք Օթոման	496 25
Գրեսի Լիոնէ	581 25
» Ֆոնսիէ	1378 75
Բաժնետոմս Լիոնի	1270
Սուէզի Ջրանցք	2121 25
Ռուսական 5 % 1877 ի	95 1/8
Իտալական Ռանթի	93 55
Գպտիական (Դարա բրին)	67 1/8
Եգիպտական մնացեալ	380
Բրիօրիթէ թիւրք	360
5 % Չիլենական	343 75
Ջէբ Լուսիտի վրայ	25 29

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 5 մարտ ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթի 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քանսպիտէ	գործ չկայ
Եգիպտական	380

ՏԻԿԻՆ ՄԱՌԻ ՍԻՊԼԷ

Գերմանացի բժշկ, մանկաբարձ և վիրաբոյժ տիկին, որ իւր ուսումն ատարած է ի Զուլցերիա և տասն և մէկ տարիէ ի վեր մասնաւորաբար կանանց և տղայոց հիւանդութեամբ կ'զբաղի, ամեն օր հիւանդ կ'ընդունի, ժամ 2 էն 4, ի Բերա, Դիւնէյի հրապարակ, Զիւմպիւլ փողոց, թիւ 2։

1554 1—12

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՌՈՏՈՍԹՈ, 13 փետրուար

Քաղաքիս վախճանեալ յոյն մետրապոլիտն էր Հայասէր միանգամ։ Ունէր ճշմարիտ գաղափար Հայկական Առաքելական Եկեղեցւոյ ուղղափառութեան վրայ։ Նորա յարաբերութիւնը մեր Ս. Առաջնորդի հետ՝ յոյժ մտերմական էին։ Տ. Գրիգորիոս Սրբազան գրաւոր աշխատութիւններ ունեցած է, որոց մէջ պարզած է ինչ ինչ կէտեր ի մասին Հայոց եկեղեցւոյ դաւանութեանց՝ որ մուրի կ'երեւին Ցունաց։ Ուստի նորա մահը մեծ ցաւ պատճառեց Հայոցս, և իւր յուղարկաւորութեան հանդիսին՝ ստուար բազմութիւն մը մեր ազգայնոց ուղեց պատուել այդ լուսամիտ եկեղեցականը։ Բայց գերուած է եղեր որ այդ հայասէր մետրապոլիտն յուղարկաւորութեան՝ հայ եկեղեցականք պաշտօնական պատշաճ մասնակցութիւն պիտի չունենան, եւ այս՝ յոյն եկեղեցականաց աններող ու մոլեռանդ ընթացքն պատճառաւ։ Բանզի մինչդեռ հանգուցեալն այսպիսի խորութիւններ բառնալով քանիցս եկեղեցական զգեստները հրաւիրած էր մեր կրօնականներն յուղարկաւորութեանց հանդէսներու, որպէս և մեր Ս. Առաջնորդ նոյն անխտրութիւնը գործով ցոյց տուած էր ի դէպ ժամու, Տ. Գրիգորիոսի օծումը կատարելու եկող մետրապոլիտն և ընդ նմին յոյն կղերականք չեն հաճիր որ մեր Ս. Առաջնորդն ու հայ քահանայք եկեղեցական զգեստիւք մասնակցութիւն ունենան, այլ իբրեւ սոսկական աշխարհականներ, որով եւ մեր Ս. Առաջնորդը ցաւ ի սիրտ կը հարկադրուի չը ներկայանալ, եւ միայն երկու քահանայ կը դրկէ Ցունաց եկեղեցւոյ մէջ ներկայ գտնուելու։ Ոմանք յանիրաւի կը մեղադրեն Գեր. Ներսէս սրբազանն այս կէտի մէջ, բայց մենք ամեն ողջամտաց հետ՝ ընդհակառակն շատ գովելի կը գտնենք սոյն ընթացք որ ըստ ամենայնի կը համապատասխանէ եկեղեցականի արժանապատուութեան։ Անոնք են մեղադրելի որ տակաւին աններող ոգւոյ փորձեր կը կատարեն այս դարու մէջ, եւ խեթիւ կը նային մեր եկեղեցւոյ վրայ՝ որոյ սրբութիւնն եւ ուղղութիւնը ճանչցած էր հանգուցեալ Տ. Գրիգորիոս սրբազան։

—Ս. Թագաւորի թաղին տաղնապը վերջ գտաւ։ Այս վախճանը կը գուշակուէր ճիշդ այն ձեւով որպէս ալ եղաւ։ Պատկառելի Քաղ. ժողովը լուծեց հանգոյցն, իրաւունքը ճանչնալով այն բազմաչարչար մարմնոյն՝ որոյ ոսկեղ առջեւ նորանոր խոչընդոտներ կ'աւելնային։ Բայց լիազօր իշխանութիւնը զոր ստացաւ պատ. Թաղ. խորհուրդը, կարող ըլլալ զինքն բառնալու ամեն դժուարութիւն։ Վարժապետներէ ոմանք կուսակցութեանց ապաւինելով՝ կ'ուզէին խառնակութիւնը տեւական ընել։ Կարծես չէին բաւեր շուրջ

Ս. ՍԱՐԳԻՍ ՏՕՆԸ

Աբեւելքի երէկուան թուոյն մէջ մեծ զարմանքով կարդացինք Հրանդ տոքտորի գրութիւնը և Ս. Սարգիսի տօնը խորագրով գրուածքը։

Հրանդ իւր խօսքը կ'սկսի, նախ, ցոյց տալով թէ «Ս. Սարգիս Հայաստանի մէջ պաշտուած, թերեւս անհամեմատ առաւելութեամբ, սիրելին ու սրբագոյնն է»։ այս ո՛չ ստոյգ է և ո՛չ բանաւոր։ հայոց ժողովուրդ գիւղացիներ, ներսէսներ, Թարգմանիչներ, Վարդաններ, Ղեւոնդներ, անհամեմատ աւելի՝ պաշտելու համար տարոններ, որք ոչինչ օգուտ գործած են մասնաւորապէս հայկական եկեղեցւոյ։

Երրորդ, Ս. Սարգսի պատմութեան աղբիւրներուն վրայ կը յայտնէ իւր կարծիքը, թէ «գրաւոր յիշատակարանք և սրբանուէր երգերն ինչ որ ալ ըսեն, սա յայտնի է որ հայոց սրտերուն վրայ այս շաբթուան պաշտուած քայն Վարդ Սրբոյի Սարգիսը չէ... գուցէ այլիք առ հասարակ ազգային աւանդութեանց մէջ կը գտնեն այս սուրբն։ Բայց ինչպէս կարելի է, առանց խոր զննութեան, այսպիսի վճիռ արձակել ինդրոյ մը վրայ, որ ի վաղուց արդէն պատմութեան կարգ անցած է։ Մոռերմարար կը յորդորեմ զինքը, որ գոնէ մի անգամ աչքէ անցուցէ երիցս երանելի պատկառելի և պաշտելի Ներսէս Շնորհալւոյ Թուղթերը, որոց հետ չեմ փոխեր յուրիտան նոյն իսկ հինգ միլիոն ֆռանկի պատառներու ոգիէն կարծեցեալ ռանդոմ-ինիներ։

Երրորդ, Ս. Սարգսի դիւցազներգակ բանաստեղծն իւր պատմութեան խորը կը մտնէ սքանչացմամբ հարցունելով, «բայց ո՞վ է այս սուրբ Սարգիս», և ապա կը պատասխանէ «ըստ ազգային աւանդութեան», թէ «Այս քայն պարած է Բիւզանդեան կայսերաց, թերեւս Ցուստինեանց օրեր։ 40,000 հայաստանի քաջեր օգնութեան կը յղուին։ կը զրկուին 40 հոգի, իւրաքանչիւրն հազար հոգւոյ արժողութեամբ, որոց երեսուն և ի՛ը կ'սպանուին և միայն կ'ազատի Սարգիս։ Կրսեն թէ գեղանի աղջիկ մը իւր սուրբ ձեռքեր այն քաջին տրեան։ մէջ թաթխելու պաշտօն ունէր, անոր քնացած ժամանակ։ բայց իւր ձեռքեր կը դողդողան և ի գութ կը խանդաղատի. կրակէ արցունք մը կ'ինայ Սարգսի այտերուն վրայ, և անդարձեալ կը հաշուէին, ոչ միայն կը փոխուի հրեշտակի, և Սուրբ Սարգիս հայկական դիպուածի առաջնորդեալ մարմնացաւ, կ'սանդարեցնէ աղջիկն, և կը փախչի Հայաստան, իւր սպիտակ պեգասոսին վրայ ելեալ»։ Հիանալի առասպել մը չէ՞ արդեօք այս։ Պ. Յովսեփեանցի մը պատմէր իրեն Եղ. Օրանեանը կիսեալ մը ատամնաբոյնը, զոր Շնորհալին պատուաստուած էր հերքել։ ա։ Մանուէլ կայսրն գրած թղթով. Ցուցնայ կողմանէ Ս. Սարգսի տօնին նկատմամբ յերեւրուած զրպարտութիւնները ցրելու համար։

Կը թողուցէ այս հաւատքը, բայց մենք համոզուած ենք հաստատապէս, թէ Ս. Սարգսի վերաբերեալ սոյն ռամկական զրոյց, որ ինչ ձեւ կերեւի գոյութիւն չունէր նոյն իսկ Շնորհալւոյն ժամանակ, բոլորովին ոտայօդ եւ անհիմն է, սուրբի մը անվայել, ազգային եկեղեցւոյ արժանապատուութեան վիրաւորիչ, և վաւերական պատմութեան գլխովին հակառակ։

Զորրորդ, իւր կարծեցեալ Սարգսի պատմութեան նեւրիականութիւնն հաստատելու համար, յոգնածագիրն յաւալ կը բերէ ժողովրդական սովորութիւններ, որք բոլորովին թիւր կերպով մեկնուած են։ Ա. կը պատմէ թէ գաւառներու մէջ հայն ու փեսան երբ տուն մտնին, Ս. Սարգսի շարականը կ'ըսեն եւ յօգնութիւն կ'կոչեն զինքն, իբրեւ Հայն հարսանեկան հանդէսներու։ Այս շատ զարմանալի կը թուի մեզ եւ առաջին անգամ է որ կը լսենք թէ Հայք հարսանեաց սուրբ մը ունենան։ Ներսէս Շնորհալի, Ճառընտիրք, Զատկեան պատմութիւն, Շարական, Տաղարան բնաւ չեն յիշատակեր, թէ Ս. Սարգիս մի այսպիսի բացառիկ յատկութիւն ունեցած լինի, եւ հաստատի իբ համարիմք թէ առեւանդող Սարգսի եղջերաւոր պատմութեան մի խեղաթիւր հետեւանքն է այս։ մեր հայասանական հանդէսներու մէջ իբրեւ պշրպան հաստատեցոյ կը յիշատակուին Արգար, Տրդատ, Սմբատ սուրբ Բագրատ եւ Աշխեն սուրբ Բագրատ, բայց սուրբ Սարգիս, Կապադովկիոյ և Պարսկաստանի մէջ, հեռու կը մնայ Հայաստանէն։ Պատմած էին մեզ, թէ ուրեք ուրեք ի Հայս Ս. Կարապետի շարականը կը երգուի, երբ նորապսակներ եկեղեցիէն կը դառնան ի տուն, բայց Ս. Սարգսի շարականին երգեցումը ցարդ անծանօթ էր մեզ, և այն կէտը պիտի ջանամք ստուգել, համոզուելու համար, թէ յօդուածագիրն չմոթած չէ Ս. Կարապետին Յովհաննու եւ Ս. Սարգսի շարականներ, երկուքին մէջ եւս գտնուած Աբեղեան արտաքոնեան սկզբնատառ բառերն ունեցող տուներէն։ Բ. Առաջուր պահոց առթիւ, Հայաստանի օրիորդաց եւ կանանց ծոմապահութիւնը նկարագրելէ յետոյ, կը յաւելու. «Այս ամենը կը կատարուին յանուն Ս. Սարգսի, լսելեան խոստանալով զնա իբրեւ պաշտպան հարսանեաց»։ Առաջուրաց պահքն ու ծոմն Ս. Սարգսի տօնէն շատ աւելի կանոնս հաստատուած եւ ընդունուած լինելով ազգէն, ինչպէս կարելի է զայն վերագրել Ս. Սարգսի, իբրեւ պաշտպան հարսանեաց։ Սոյն հարցման պատասխանելու համար իսկ զանալով Հրանդի, ցոյց կուտամք իրեն Ներսէս Շնորհալի Հայրն իւր բոլոր պատճառաբանքով եւ ստորեւ կը զետեղեմք Ս. Սարգսի կենաց հարազատ պատմութիւնն, զոր մեր անզուգական Հայրապետն բազում զգուշութեամբ հին ձեռագիրներէ թարգմանելով ի լոյս ընծայած է ժամանակին.

«Թողից ասել եւ որ վասն Առաջաւորին պահոց առասպելաբանութիւն ի ծերոց այսր յօդեալ վասն մեր։ Սարգիս, ասեն, կը-ռնար որ, էշ ուսելով եւ սիրեալ, եւ սկսեալ նորա յառաջընթաց լինելով ի տեղիս՝ ուր հանդերձեալ լինէր ընթանալ Սարգիսն, աւետիս տալով գալստեան նորա, զի ընդառաջ ընթանայցէ նմա, եւ ի չան նորին յանուն վասն առաջաւոր լինելոյն՝ եղեալ ասեն մեր զանուն պահոցն ի Սարգսին այն օրինադրութենէ, որ վերագոյն է այս զըրպարտութեան ասացուած զմեղ՝ քան զկենթանոսականացն առասպելեալ ասուածաբանութիւնսն։ Այսպիսի է ծնունդն ասելութեան, զի համբաւոյ բարեաց, յաղագս ասելոյն, խնուն զլսելիս եւ սուտ վարկանին, եւ ասութեան եւ առասպելեաց բանին բանս յօժարութեամբ եւ ճշմարիտ համարին, որպէս եւ միտս այս է տեսանել։ զի թէ տակաւին ի խաւարի անգիտութեան նստակաց որպէս ի կապաշաւութեան, չէր հնար այսպիսում ծիծաղական աւանդից հաւանիլ։ Թող թէ յայժմս՝ մինչ լցեալ է երկիր ամենայն գիտութիւնամբ Տեառն։ եւ լոյսն իմաստութեան ծագեալ է յաշխարհ։ Այլ մեք զի Առաջաւոր անուանեալք զպահն զայն, առաջին այս է պատճառ։ զի յաւալ գոյով քան զպահս քառասնեւորեաց, որպէս զկարապետ և զնախընթաց է նմին։ երկրորդ՝ զի Հայաստանեայցս ազգի առաջին այն են պահք ի սրբոյն Գրիգորէ հաստատեալ՝ յորժամ եկն ի վիրապէն, անուանութեամբ կալ օրինադրելով հարուածելոցն՝ զուտերս հինգ յաղագս պատուհասին եղելոյ բժշկութեան։ վասն որոյ եւ բաղումք ըստ նախնեացն սովորութեան ծոմապահութեամբ զաւուրսն զայնոսիկ անցուցանեն, զոր և յետոյ պատչամ համարեցան ընդ Նինուէացւոցն պահոց զ՝յս կարգել պահք՝ ըստ Ասորւոցն եւ Եգիպտացւոցն, որպէս եւ պահն սրբութեամբ։ Իսկ այն՝ զի յետ կատարման պահոցն զսրբոյն Սարգսի զօրավարի կատարեալ զ իշատակ, այս է պատճառ։ քանզի զկնի ժամանակի ի նոյն թիւ ամսոյ, յերեսունն Ցունվարի կատարեցաւ նա վկայական արեամբ վասն Քրիստոսի, վասն այնորիկ սահմանեցին յաւուր շաբթուն այնորիկ զնորայն ծոմի կատարել զյիշատակ։։։ եւ էր սա՝ ըստ պատմութեան սորին, իշխան երեւելի յայրարատեանցն Գամրաց, յաւուրս Կոստանդիանոսի Մեծի, քաջամարտիկ գոլով ի պատերազմունս բարբարոսաց եւ բարեպաշտութեան հաւատով զարդարեալ ի Քրիստոս և ի թագաւորել յանցաւորին Ցուլիանոսի՝ փախուցեալ ի Պարս, եւ անդանօր պատեցաւ ի Քրիստոսէ հանդերձ որդւովն իւրով՝ վիպեալ առաջի առքային Պարսից Շապհոյ զբարեռք դաւանութիւն հաւատոյն, հատեալ զգլուխն սուսերաւ։։։ (այլուր) եւ Աստուծով ասացեալ՝ այս է պատճառ պահելոյ մեր զայս պահս՝ անուանեալ Առաջաւորք։»

Սոյն բացատրութենէն յետոյ, այլ եւս ոչինչ կը մնայ մեզ ընել, բայց եթէ հաշուութեան ալ կարդալ Հրանդի, զոր կը յարգեմ ի սրտի, իբրեւ մին հայկական գրականութեան նորարարողով ծաղիկներէն, ինդրելով որ չը զարգի մերթ ընդ մերթ իւր խանդավառ գրչ ալ հայ սրտերն հրահրելէ։

ԵՂԻՇԷ ՎՐԴ. ԱՇՎԱԶԵԱՆ

Գարգիլ, 20 փետր.

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

ՊՈՒԲՐԷՇ, փետր 20

Սրբազան Պատրիարքի հրաժարականն և Ազգային Վարչութեան գրեթէ ակերպարան վիճակը սակաւ վնասբերը չեղան երեսի վրայ մնացած չատ մը ազգային կարեւոր խնդրոց հետ նաև Ռումանահայոցս։ Այս կիսով չափ կերպարան առած խնդիրն ևս, կրոնական ժողովոյ քանի մը նիստերը, լրագրերն և խնդրոյն հետ կապակցութիւն ունեցող անձինքը բաւական զբաղեցնելէ յետոյ, մոռացութեան մատնուեցաւ։

Հիմակ որ Վարչութիւն և Պատրիարք խաղաղած են, ի դէպ է կրկին ձայն բարձրացնել և հրաւիրել կեդրոնական վարչութեան ուշադրութիւնը Ռումանահայոցս կարեկցութեան արժանի վիճակին վրայ, որ ըստ բաւականին ծանօթացաւ, յուսալով որ արդաւելի փութաջանութեամբ նկատողութեան առնուի սոյն մահու և կենաց խնդիրը։

Բնաւին ուշադրութենէ վրիպելու չէ նաև ժամանակաւոր պանդուխտներն, որք մեր ցուցած բնիկ գաղթականութեան 1500 տան թիւէն դուրս են, մանաւանդ մշակ դասն որոց թիւրն երբեմն 2,000ը կ'անցնի Նաւահանգիստ քաղաքների մէջ, որք հոգեւոր և բարոյական խնամքներից զուրկ, ի՞նչ փորձութիւնների չեն հանդիպեր, ի նկատ առնլով որ մէն մի պանդուխտ ետեւ Հայաստանի մէջ լքեալ, անխնամ և օգնութեան կարօտ ընտանիքներ կ'սպասեն։

Այս անգամ կ'ուզեմ համառօտ տեղեկութիւն մը տալ Պուքրէշի ազգային հիմնարկութիւնների մասին։

Պուքրէշցիք ունին Ս. Հրեշտակապետ անունով բաւական վայելուչ եկեղեցի մը։ քովը կայ մանչերի միայրակ դպրոց մը երեք դասարանէ կազմեալ որոց մին իբրեւ տեսչարան այժմ կը ծառայէ նաև հոգաբարձութեան ժողովատեղւոյ։ սոյն դպրոց որ Միսարեան կ'անուանի, Միաբ ամիրայից կամ իւր ծառանգներից շինուած է։ դպրոցէն զատ կան նաև քանի մը նահապետական խուցեր քահանայից և ժամկոչի համար։ Եկեղեցին շրջապատող բակը մեծ է, և առաջները կը ծառայէր իբր գերեզմանատուն։ իսկ այժմ որ և ոչ մի ազգի արտօնութիւն կայ քաղաքի մէջ ննջեցեալ թաղելու, հայերն եւս ունին ուրիշներինման քաղաքից դուրս յոյժ օրինաւոր գերեզմանատուն մը։ Օրիորդների դպրոցն եւս եկեղեցւոյ քով այլ տան մէջ է։

Եկեղեցին ունի կալուածներ նուիրուած եկեղեցասէր անձերից կամ գընուած եկեղեցւոյ ստակով, որոց եկամուտը մոմագնի և դանձանակի հաւոյթով ամսական հազար ֆրանգի կը հասնի։ Այդ գումարով կը կառավարի եկեղեցին և երկսեռ դպրոցն։ և կարծեմ ինայողութեամբ մի փոքրիկ գումար մ'ևս կը յետաձգուի ինորոգութիւն կալուածոց որք իրօք չէ թէ նորոգուելու այլ ի հիմանց նորից շինուելու պէտք անհրաժեշտ ունին։

Հոս կը դնեմ ծախսի մատակարարման հարևանցի ցուցակը։

Ամսեղ. ֆր.

100 Տէր Թարութիւն քահանայ Անդրէասեանին, որը բաց ի քահանայագործութիւնից կը դասախօսէ օրիորդներին հայերէն և կրօն նահապետական մեթոտով։

100 Տէր Խաչատուր քահանայ Մօսքոֆեանին միայն քահանայագործութեան համար։

40 Ժամկոչին։

100 Ռումաներէն լեզուի դասատուին, ամէն օր կէս օրէ յետոյ, մանչերու։

130 Ե. Պ. Պիպէրճեանի դասատու հայերէնի, կրօնի, հայ պատմութեան և Հայաստանի աշխարհագրութեան, եկեղեցական և ազգային երգերու, երաժշտութեան, ամէն օր կէս օրէ առաջ մանչերու։

100 Կոստանդ Սարգիսեանի Ճեայուն դասատու ընտելարանի և ա. բ. կարգաց նախակրթարանի, կը սորվեցնէ ուսմաներէն և հայերէն գրել ու կարդալ, բացի սոյն պաշտօնէն կ'ընէ նաև լուսարարութիւն։

100 Ռուման վարժուհւոյ մը որ ռուման լեզուի հետ կ'ուսուցանէ նաև ձեռագործութիւն, Ճեայուն, օրիորդաց։

670 Գումարը 670 ֆրանգ ռումանական—26 ֆրանգ գրեթէ 1 օսմ. լիրա։ Սոյն գումարի վրայ պէտք է աւելցնել նաև եկեղեցւոյ սովորական ու արտասովոր ծախքերն ինչպէս նաև գպրոցինը, վառելիք և այլն։

Ռումանիոյ ամէն հայ կեդրոններու մէջ սոյն տեսակ ծախքեր կը լինին և եթէ չեն տար այն արդիւնքն որ կ'սպասուի, մեք ցոյց տուինք որ հովիւ մը կամ առաջնորդ մը միայն կրնայ այդ պակասը լրացնել։ այլ կերպ ոչինչ չէ կարելի որ լինի, եւս առաւել խանդարուելուց զատ։

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԶԵԿՈՒՑՈՒՄՆԵՐ ԿՈՎԿԱՍԻ ՑԵՂԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Յունվարի 16ին Մոսկվայում կայացել է բնապատմութեան և մարդաբանութեան Կայսերական ընկերութեան ժողովրդագրական բաժնի ժողովը։ ժողովի նախագահ, պրոֆ. Վ. Ֆ. Միլլէր կարդաց ինչպէս հաղորդում են Մոսկվայի լրագիրները Մոսկուայի համալսարանի նախկին պրոֆէսսոր Պ. Մ. Կովալէվսկու մի զեկուցումը «Կովկասեան թաթերի մասին»։ Պ. Կովալէվսկին, ինչպէս յայտնի է, անցեալ ամառ Կովկասում մի ճանապարհորդութիւն է արել՝ լեռնականների սովորական իրաւունքների մասին նիւթեր հաւաքելու նպատակով և, պատահելով հետաքրքրելի թաթ ժողովրդին, որ արդէն ոչնչանալու վրայ է, հաղորդում է հետաքրքիր տեղեկութիւններ այդ փոքրիկ ցեղի սովորութիւնների և կենցաղի մասին։ Թաթերը, որոնք ներկայումս բնակվում են Դերբենդի մօտ և Բաքուի շրջակայքում, թուով ընդամենը մինչեւ 2½ հազար հոգի, գաղթել են Պարսկաստանից դեռ եւս հինգերորդ դարում, նախ քան Ծ. Ք., Սասանեանց ժամանակներում։ Այն լեզուն, որով խօսում են թաթերը, շատ նմանութիւն ունի երբայեցերէնին։ Ինչ վերաբերում է թաթերի հասարակական կազմակերպութեան, նա գլխաւորապէս այն է, ինչ որ և միւս լեռնական ցեղերի մէջ. միեւնոյն տիրապետութիւնը, նոյն ընտանեկան ձեւերը, ցեղական վրիժառութեան միեւնոյն սկզբունքները։ Անցեալի հին ժառանգութեանը վերաբերում է մինչեւ այժմ պահպանուած այն սովորութիւնը, որի զօրութեամբ 4—5 ամուսնացած եղբայրները իրանց ընտանիքներով ապրում են մի ընդհանուր տնակի մէջ։ Ազգակցական ամուսնութիւնը թաթերի մէջ շատ տարածուած է. ամենաաղիւս համարվում է ազգականի հետ ամուսնանալը. իսկ յետոյ մի և նոյն գիւղի աղջկայ հետ։ Միայն ծայրայեղ հանգամանքները ստիպում են մի ուրիշ ընտանիքից հարս բերել։ Պսակը լինում է տարօրինակ սովորութիւններով և ծէսերով։ Փեսացուի ծնողները սովորութիւն ունին հարսնացուի մօրը վճարելու, այսպէս անուանված, «կաթնի փող» (10—20 ր.), կարծես, նորա համար, որ վերջինը կերակրել է հարսնացուին իրանց որդու համար։ Հարսին, չարչարով ծածկուած, բերում են նորապսակների ննջարանը երկու պառաւ կին, որոնք այտերը եւ երեսը ստանում են «հարսին բերելու համար» իւրաքանչիւրը 2 բուբլի։ Երբ նորահարսը երեսից հանում է ծածկոցը, ամուսինը տալիս է նորան 1 բուբլի։ Թաթերի մէջ սովորութիւն կայ՝ ամուսնութիւնը կատարել նաև հարսնացուին փախցնելով. բայց այս դէպքում ամուսինը երկու տարի չարունակ խոյս է տալիս կնոջ ծնողներից, որոնք նորանից պետի վրէժառու լինէին։ Հէնց նոյն ժամանակամիջոցում չէ թողարտվում հարսին տեսնուել իւր եղբարց հետ։

Թաթերի իրաւաբանական կենցաղի աւելի հետաքրքրելի գծերը բաղկանում են քրէական իրաւունց մէջ։ Ցանցանքի մասին այս ժողովրդի մէջ բաւական տարօրինակ հասկացողութիւն է կազմուած։ Թաթերը յանցանք են համարում միմիայն այն տեսակ գործողութիւնները, որ նիւթական վնաս են բերում ցեղի անդամներին։ Եթէ գործողութիւնը նիւթական վնաս չունի, նա յանցանք չէ։ Բերանացի հայհոյանքը, սուտ երդումը եւ անյաջող սպանութիւնը չեն համարվում յանցանք և թողնվում են առանց հետեւանքի։ Զարմանալի է այն պատիժը, որ կրում էր կինը իւր անհաւատարմութեան համար, վիրաւորուած ամուսինը անհաւատարիմ կնոջը նստեցնում էր էշի վերայ երեսը դէպի ադին, գլխին փաթաթում էր ոչխարի աղիքները և ման էր ածում այդպէս բազմաթիւ ամբոխի ուղեկցութեամբ, որը մեղաւորին հայհոյանքներ էր տալիս և քարեր արձակում վերան։ Զարմանալի է, որ հէնց մի և նոյն սովորութիւնը դեռ Ցացիոր պատահել է դերմանացոց և իսկապէս հին սաքսերի մէջ։ Բայց թաթերի մէջ ամենաբարբարոսաբար պատժվում էր հարստապանութիւնը, յանցաւորին գլխատելով։ Սորա համար տնակի պատի մէջ մի անցք է թողնվում, որի մէջ անց էին կացնում հարստապանի գլուխը։ Սրանից յետոյ պառը բարձրացնում էին, թողնելով նորա մէջ յանցաւորի գլուխը, նորա ոտներին լծում էին երկու գոմէշ, որոնք հարուածներ ստանալով, կատաղում էին եւ, հարստապանի մարմինը գլխից բաժանելով, քարշ էին տալիս իրանց ետեւից։ Այսպիսի, իսկ պատիժ կրում էր և որդեսպանը և կինեսպանը։ Եղբայրասպանութեան պատիժը գործադրվում էր այսպէս երկու հարեւան ծառերի ծայրերը միասին իջեցնում էին և ճիւղերին կապում յանցաւորի ոտները և յետոյ բաց էին թողնում կորացած ճիւղերը, եղբայրասպանը պատառվում էր երկու մասերի։ Մանկասպան յանցաւորին քարկոծ էին անում։ Ցանցանք գրգռողներին մինչեւ գօտի թաղում էին գետնի մէջ և դարձնում էին հիէնների կերակուր։ սեպականութեան դէմ գործուող յանցանքներից գողութիւնը պատժվում էր՝ բերդում 1-3 ամիս բանտարկվելով, գողին ծեծում էին երկաթագամ տախտակով, հրդեհ ձգելու համար հանում էին աչքերը և կորում ձեռքերը։ Եթէ հրդեհը տանում էր իւր հետ մարդկային զոհեր, կրակ ձգողների ընտանիքը կոտորում էին մինչեւ ծծկեր մանուկը։ Քարերով նահատակում էին հաւատի դէմ գործած յանցանքի համար։ Կայսերական յանցաւորները և մատնիչները պատժվում էին նորանով, որ նոցա բերանը լցնում էին հալած արճիճով և կամ հանում էին լեզուն և կորում։

«Բայց, աւարտում է Մ. Մ. Կովալէվսկին, այս կանոնները վաղուց արդէն առասպելական են դարձել և այժմ թաթերի մէջ տիրապետում են ռուսաց օրէնքներ։»

Նիստի վերջում Պ. Տկէչեվ կարդաց մի զեկուցումն Կովկասեան ուտիացի սպառուող ժողովրդի մասին։ Դա շատ հին լեռնական մի ցեղ է, որի մասին լիչում են դեռ եւս Ստրաբոնը և Պլինիոսը, բայց նորա պատմութիւնը դեռ շատ մութ է։ Ներկայումս ուտիացիներից մնացել են միայն 1000 տուն, որոնք բնակվում են Դանձակի նահանգի ահագին լեռների թաւ անտառներում։ Արդէն 13րդ դարում ուտիացիները քրիստոնեաներ էին, բայց պարբերաբար ընկնելով հայոց թագաւորների իշխանութեան տակ, նորա ընդունել են վերջինների կրօնը, կորցրել են իրանց ինքնագոյութիւնը, իրանց լեզուն եւ խիստ փոխուել են իրանց տարօրինակ սովորութիւնները և կենցաղը։

Պ. Տկէչեվի զեկուցմանը կարող ենք աւելացնել, որ ներկայումս հայադաւան ուտիացիների մէջ, չնորհով Նուսիի գաւառի Նիժի և Վարդաշէնի ուսումնարաններին, սովորական լեզուն հետզհետէ դառնում է հայկականը, եւ թէ նոցա սովորութիւններից եւ շատերը մնացել են նախկին ինքնուրոյնը։ Երկու յիշեալ գիւղերում, ըստ Լ. Պ. Զագուրսկու, ուտիացիների թիւը հասնում է մօտ 10,000 հոգու։

(Արշ.)

Ա.Զ.Դ

Փամանակի մ'ի վեր Գաղիացի նշանաւոր գիտնականին Բ. Վիթալի «ՈՄՍ ՄՈՆՎԱԼ» անուն խիստ հետաքրքրաշարժ եւ հրահանգչ գրքին թարգմանութեան ձեռնարկած էի։

Թէեւ ծանր եւ անբերելի թուեցաւ ինձ սոյն գործ ձեռնարկն, սակայն փափաք մ'ունենալով փոքր ինչ աշխատութիւն մ'ունենալ գրական ասպարէզին մէջ, յանձնառու եղայ մանաւանդ քանի մը բարեկամներու խրախոյսներէն գրգռալ, ի գլուխս հանել թարգմանութիւն մը՝ որ ծանր էր նորավարժ գրչիս համար։

Բաւական դժուարութիւններու հանդիպելէ զինի, հուսկ ուրեմն այսօր զայնս լրացնելու բարեբախտութիւն ունեցայ։

Գործիս առաջին հատորն այդէն լրացած լինելով ի մօտոյ հրատարակութեան պիտի յանձնեմ, իսկ երկրորդ հատորն ալ արդէն մամլոյ տակ լինելով մաս առ մաս պիտի յանձնուի փափաքողաց։

Գինն է երկու հատորի բաժանորդագրութեան համար 3½ քառորդ մէճիտիէ։

Բաժանորդագրութիւնը յաւաջիկայ Ցունուար 1 էն պիտի սկսին։

Սոյն ազգս ընթերցասէր ժողովրդեան յայտնելով, յոյս մեծ ունիմ թէ ըստ իւրեանց առատագութ սովորութեան պիտի հաճին զիս եւս քաջալերել եւ ոտար կանգնել սոյն առաջին ձեռնարկիս իրենց բաժանորդագրութեամբ։

Գաւառաց համար երկու հատորի բաժանորդագրութեան գինն է 1 արծաթ մէճիտիէ կանխիկ վճարելի։

5 Ցունուար 1888

Զմիւռնի 1556

ՑՈՎՀ. Խ. ՇԱՀՈՒՄԵԱՆ

ԹՐԱՄՈՒԷՑԻՑ ԸՆԿ. Կ. ՊՈԼՍՈՅ

Վարչական խորհրդոյ որոշմամբ և Կայսերական կանոնագրին 32, 33 և 40 յօդուածոց համաձայն, բաժնետերաց սովորական ընդհանուր ժողովը ի նիստս հրաւիրեալ է չորեքշաբթի 16|28 մարտ, ժամ 2ին, ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, Սամաթիայի խան, Բէրշէմսէ Բազար։

Տասը բաժին ունեցող բաժնետերաց որք կը փափաքին ներկայ գտնուիլ այս ժողովին, պարտին գումարումէն տասն օր առաջ իրենց բաժնեթուղթերը թողուլ ի կեդրոնատեղին ընկերութեան, և օտար երկրաց մէջ Պ. Պ. Ժ. Բամանոյի և ընկ. քով։ 31, Լաֆայէդ փողոց (37րդ յօդուածք Կայսերական Կանոնագրի)։

Օրակարգն որուն վրայ ժողովը հրաւիրուած է ի խորհրդակցութիւն, հետեւեալն է։

1. 1887 դեկտեմբեր 31ին փակուած հաշիւներն, հաշուեկշիռներն եւ ցուցանկներն ընդունիլ։

1. Առաջարկ վարչական խորհրդոյ՝ «Նիւթեկրնոց պահպանման դրամագլխոյ» հաշուոյն անցնելու շահուց մնացորդն, 1887 տարեշրջանին յատկացեալ բաժնեթղթոց ընդման համար հարկ եղած գումարը մէջէն հանելէ յետոյ։

3. Երկու նոր անդամներ ընտրել։ Վարչական խորհրդոյ երկու անդամց տեղ որք կը հրաժարին Կայսերական Կանոնագրի 18 և 21 յօդուածոց համաձայն։

1287 ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

ՊՕՂՈՍ ԷՖ. ՁԱԼԷՔԵԱՆ

Դեղագործ ի Պահչէ Քաքու

Հասցէ՝ Ճապոնէ Բու- 38

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ իւր դեղարանը կը գտնուին ամէն օր հետեւեալ ճարտար բժիշկները, պատրաստ իրենց դիմող հիւանդները դարմանելու։

ՏՕՔ. ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՊԷՅ ԱՐԱՊԵԱՆ, ամէն օր բացի ուրբաթ և կիւրակէ, ժամ 5—6։

ՏՕՔ. ՍԻՄՕՆՕՖ Է.Ֆ. ամէն օր ժամ 7—9. ուրբաթ օրերը ձրի կը դարմանէ աղքատները։

ՏՕՔ. ՕՆՆԻԿ Է.Ֆ. ԴԱԲԱՄԱՃԵԱՆ, չորեքշաբթի և շաբաթ ժամ 8էն վերջ։

1525 7—10

ՏՈՒԲԹՈՐ ԱՍԼԱՆ

ՍՏԱՄԲՈՒԼԻ ԵՒ ԱՂՆԵՍՅ ՀԻՒԱՆԴԱԲԱՆԻՆԵՐ

Խորհրդակցութիւնք ամէն օր

ժամ 5էն 10

428, Մեծ-Փողոց Բերայի

Ռուսական դեսպանատան դիմաց

1550 4—40

ԻԼԱՆ

ԽԱՋԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՒԻ ՇԱՀԱՆԷ

Էրզրում անպարը իշխուն ալընաճագ քէլէ չեքէրէնին գարարը գաթիսի շուպաթը բուժմունին երիմի տէօրտունճիւ չարչէնպիհ կիւնինէ վիրիկէճէկինտէն, թալիպ օլանլարը եէվմը մէզբիւրտէ սաաթ ալթրտան նիհայէթ տօգուզա գատար Խալինէի Խասսայի Շահանէյէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

22 շուպաթ 303

1488 1—2

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆ ՎԷ ՄԷԱՏԻՆ ԻՏԱՐԷԻ ՈՒՄՄՈՒԹՑԷՍԻ

Սէլանիք վիլայէթի տախիլինտէ Քէսէնտիրէ վէ Լանգադա վէ սարը միրի օրմանլարընտան թօրատան ի՛նտէ գօնմատա իւզրէ մէվզրի միւզախէտէ պուլունան 60 միլիոն աթիկ գրչէ քէօմիւր իլէ Սէրֆիչէ ոսմանլարընն Ալասօնեա գազասընտա վագը Թօրը-Տէրէ վէ Գէլմէ գազասընտա վագը Բիւչանն վէ Գրմէ վէ Մէրզիֆօ միրի օրմանլարընտան գամ ու իմալ օլունաճագ 34,673 մէթրօ միքեաալ քէրէսթէէնին 40,000 ատէտ լիրաի օսմանի պէտէլ իլէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ չուպաթըն 24ունճիւ չարչէնպիհ կիւնիւ սաաթ 11է գարարը գաթիսի վէ 24 սաաթ զարթընտա տաքի 100էէ 5 զամմ գապալ խիլէրէք իհալէի գաթիլէսինին իհրաքը մուգարրէր պուլունմուշ օլտուգընտան, վէքր օլունան քէօմիւր վէ քէրէսթէէրէ պունտան զկյամէ զամմ իլէ թալիպ օլանլարըն միւտէթը մէզքիւրէ զարթընտա Օրման վէ Մէլամին խան, էլ ուսմէմիյէսինէ վէ մահալինէ մէմլիսը խոպէի միլլէթէ միւրաճաաթի իթմէլէրի սոն տէֆա օլարագ իլան օլունուր։

22 շուպաթ 303 1379

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Տէպրէսէ պուլունան վէ պուլունմըրըլաճագ օլան հէր սրնրքի ասաքիրի Շահանէ իշխուն իւչ եիւզ տէօրթ սէնէսի մարտընտան պիր սէնէլիք օլարագ միւնագասայէ գօնլան էրզագտէն,

Նանը ազիզին պէհէր գըյէի ճէտիտի գըրդ ալթը բարա, եիւզտէ սէքսէն.

Կիւշթին՝ եիւզ տօգուզ բարա, եիւզտէ եիրմի.

Էրզին՝ եիւզ օն եէտի բարա, եիւզտէ սէքսէն իքի.

Բուզէնը սաուէնին՝ իքի եիւզ սէքսէն եէտի բարա, եիւզտէ սէքսէն իքի.

Սօզանը՝ օթուզ պէշ բարա, եիւզտէ եիրմի.

Շաբրին՝ օթուզ պէշ բարա, եիւզտէ եիրմի.

Սապօնը՝ իքի եիւզ օթուզ տէօրթ բարա, եիւզտէ եիրմի.

Զէյթին՝ իքի եիւզ ալթմըշ պէշ բարա, եիւզտէ եիրմի.

Կազը՝ սէքսէն տօգուզ բարա, եիւզտէ եէթմիշ.

Նօհուտը՝ եէթմիշ սէքիզ բարա, եիւզտէ գըրդ.

Շէքիրին՝ իքի եիւզ օն սէքիզ բարա, եիւզտէ գըրդ.

Հաթապը՝ իւչ բարա, եիւզտէ տօգսան.

Սամանը՝ օն բարա, եիւզտէ օն տէօրթ.

Տագիգին՝ էլլի տէօրթ բարա, եիւզտէ ալթմըշ.

Հընթանը՝ գըրդ իքի բարա, եիւզտէ տօգսան իքի ճիւղի ֆիլիթլարտան ալթալի թալիպի իւզէրինտէ օլտուզընտան, պու ֆիլիթլարտան թէնզիլ իլէ շուպաթը բումինին երիմի պէշինճի բէնչէնպիհ կիւնինէ գատար լէվզիմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլերի իլան օլունուր։

ֆի 22 շուպաթ, 1888 1568

Նո. 20 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍԿԷՐԻ

Թարապուլուսը զարպ ֆըրդաի ասքերիեէսի իշուն իւչ եիւզ տէօրթ սէնէսի զարֆընտա մուգթազի օլուպ միւնագասայէ գօնլան կիւշթին պէհէր գըեէսի եիւզ էլլի.

Շէքէրին՝ եիւզ քըրը.

Ֆասուլեանը՝ եէթմիշ իւչ.

Նօհուտը՝ ալթմըշ սէքիզ.

Սիրքէնին՝ օթուզ եէտի.

Սօզանը՝ երիմի տօգուզ.

Սամանը՝ օն փարա.

Կազը՝ պէհէր սանտրը օթուզ տօգուզ զրուշ օթուզ փարայա մահալի թալիպի էօհտէսինտէ օլտրըզընտան պու ֆիլիթլարտան թէնզիլ իլէ իթթայէ թալիպ օլանլարը շուպաթը երիկրմի տէօրտունճիւ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլիճրա եէվմը մէզքիւրտէ գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթթայէ վէ իրՅէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ թալիպ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՕՐԹՀ ՊՐԻԹԻՇ ԵՒՏ ՄՅՈՒՏՆ ԹՎԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՕՐԹՀԸԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտագաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասներն 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 500,000 — Մ Ա Ր Ի Թ Ա Ց Մ. — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 120,597

Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գօմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նստող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

PAPIER WLINSI

ՎԼԻԷՆՍԻ ԹՈՒՂԹ

Վլիէնսի թուղթին ահագին յաջողութեան պատճառն այն է թէ մարմնոյն բոլորտումները զուրս քաշելու յատկութիւնն ունի։ Առաջնակարգ բժիշկներ կը յանձնարարեն զայն ընդդէմ կուրծքի տկարութեանց, Հարբուխ, Պրոնշիտ, Կոկորդի ցաւ, Յոգնացաւ։ Իւր գործածութիւն շատ պարզ եւ դիւրին է։ Կը բաւէ միայն անգամ մը մարմնոյն վրայ դնել։

Բարիզ, Ֆ. Վիլէն եւ ընկ. 31, Սէնի փողոց։ Կը գտնուի ամէն դեղատանց մէջ։

Պահանջել Վլիէնսի անունը։ 1156

ԶՂԱՑԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

Լուսնոտութիւն, Խղէրի, Մկնածղտութիւն, Ողնածուծի հիւանդութիւնք, Դիւրաբեկութիւն, Ո զեղի յոգնութիւն Գլխացաւ, Քնանութիւն ապահովապէս կը բուժին

ՀԷՆՐԻ ՄԻՒՌԻ ՕԶԱՐԱԿՈՎ

15 տարուան փորձառութիւն Բարիզի հիւանդատունցաց մէջ

ԲԱՂ ԵՒ ՍԻՐՈ

Տ'ԷՍԳԱՌԿՈ ՏԸ ՄԻՒՌ

ՀԱՐԲՈՒԽԸ, կոկորդի և կուրծքի տկարութիւնք, կապտա հազն եւ անդստանաւ կը բուժին

Մեծաքանակ կը վաճառուի ի Դեղագործական Մթերանոցն, 33, Մեծ փողոց Ղալաթիոյ։ 1153

ԵՐԹԵԼԻԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

ԸՆԴ ԵՂ ԱՒԷՅՆ, Կ. Պոլսոյ Լ ՕտԷսայ

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնս
Ալպանիա	2,000	Լէբանան	4,500
Ամերիկա	3,000	Մարսիլիա	4,300
Արկտիկ	1,300	Պարսպարկ	2,500
Գասանսա	3,500	Սիրիա	2,000
Գորսանիս	2,200	Տնէրտ	2,000
Գրանտ	2,000	Օրէնտ	5,000
Դեւլրտ	2,000	Ոսմանիա	3,000
Գալիլեոս	2,500	Գանգես	4,500
Գասիս	2,800	Ուրգս	2,000
Գաբոս	2,000	Բասանիկ	1,200
Գոմ	2,700	Թայլերմ	3,200
Ցիտոս	2,500	Գասգոյ	1,700
Ցոմիտ	1,800	Բրիգս	2,800
Իրաքս	2,600	Ինպրիթ	4,400
Տրագս	2,600	Բրիտանիա	3,200
Տալբոտ	800	Ոլիս	3,000
Ֆիոս	1,700	Ոսմանս	5,500
Ֆլամինկ	1,600	Ոսմէս	3,500
Կարլիլէս	5,500	Մալբոնս	4,000
Կիգանս	2,200	Սարգոն	2,000
Կոզս	1,800	Միլվիս	2,000
Կրոսնս	2,200	Սրեկնս	4,300
Հանկս		Թասանս	1,200
Հերս	2,000	Թ. Ռ-ինքզ	3,000
Հիասպէս	3,000	Թրէկնս	1,300
Հիւսմերդ	1,200	Թոլէս	2,800
Ձիս	2,300	Քանգս	3,600
Փէլ	2,000	Եէսոս	46,0
Քօնս	2,200	Զէրտս	3,000
Լեռ	2,000	Զէսս	41,0

Մասնիս շոգենաւը, նաւապետ Ճօնարն, ընդհանուր վաճառքով բեռնաւորեալ է Հալէն, եւ Անվերջն, եւ Մարտ Շին աստ կ'սպասուի։

Պրոպոնիս շոգենաւը, նաւապետ Սթէնտիճ, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է Փետր. 28ին եւ Մարտ 15ին աստ կ'սպասուի։

Քանս շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով կը բեռնաւորի այժմ ի Հալ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւններ։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՏՕ Գործակալ Թիւ 17–18, Քիւչիւք Միսէք Խան Ղալաթիա 551

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻՎԵՐՊՈՒԼ ԵՒ ՄԷՆԷՍԹԷՐԻՆԻ ԳԻԾ ԲԱՆԱՐ

ընթացք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնս
Գիանուզ	4200	Սիգիլիա	3000
Ֆեբրս	4000	Օսպրեա	30 0
Օսմանլի	4000	Նէրէթ	3000
Սեսսգրէթ	3250	Բէրա	3000
Թիպս	3250	Լոգիս	800
Մակալլա	3250	Գրինա	800
Մարիսթիս	3250	Սէսիլ	700

Դիմել առ Ֆ. Թ. ՈՒԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան ՁԷՅԹՈՒՆ ՄՈՍ և ԸՆԿ 51, Ձէյմս Ոդրիդ, Լիվրբուլ 415

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

The WESTERN, ապահովագրական Ընկերութիւն ի Բլիմութ Դրամագլուխ 100.000 անգլ. ոսկի

L'ETERNELLE Ապահովագրական անանուն ընկերութիւն ի Բարիզ. ընկերական դրամագլուխ 5,150.000 Ֆրանք որ պիտի բարձրանայ 10,000 000 Ֆրանքի

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

THE WESTERN ապահովագրական ընկերութիւն ի Բլիմութ

Դրամագլուխ 100,000 անգլ. ոսկի

Վերոյիշեալ ընկերութեանց Արեւելից Տնօրէնութիւնն արտօնեալ է նմանապէս ծովային ապահովագրութիւններ ընդունիլ Լ.ՈՅՍ ԱՆԿԼԻԷ համար։

Արեւելից համար տնօրէն Ս. ԼԷՊՆԱՒ
Էլչիի խան, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

1381

LA ROUENNAISE

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԱՐԻԶ, ՍԷՆ-ՄԱՌԳ ՓՈՂՈՑ, 18

Ընկերական դրամագլուխ . . . . . 4,000,000 ֆրանք
Մինչեւ հիմա ապահովագրելոց վճարուած դրամ 25,000,000 »

Հրդեհի դէմ կապահովագրէ կարասիներ, անշարժ կալուածներ, վաճառատան, մթերանոցի կամ մաքսատան մէջ ապրանքներ, խիստ չահաւէտ պայմաններով և չափաւոր գներով։

Ընդհ. գործակալ Օսմ. կայսրութեան համար — Պոլսոյ համար գործակալ
ԱԼԵՔ. ԳՈՒՐՄՈՒԶԻ — ՊԵՏՐՈՍ ԱՄՊԱՐՃԵԱՆ
17—26 1403 Պահչէ-Գափու, Թաշ խան, Թիւ 40

HUILE DE HOGG

ՄՕՐԻՒ ՉԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդեցութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի՝ տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքաառաջեց հիւանդութիւն, հազ, բրոնխ, յամառ հազ, խոյլ, աւշային գեղձերու ուռուցքներ. մարթի հիւանդութիւնք, սրբլուն, սպիտակ դաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւայլն. նաև տկար և փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաբաղ կը համարուի։

Զուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահասիրական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և իբր թէ անոնցմէ աւելի ազդեցիկ և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշ բան չեն ճաւասեր բայց մնայն ստամոքսը ընդունայն դրդռելու և հոմնեցնելու. երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գնել ՀՕԳԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախսուի։ Պահանջել Հօգի անունը և բարիզի բժշկական ճեմարանին քիմական զորհոց գլուխ Պ. Լ. ըսէ Հօգի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի մէջ գտնուելն վրայ կը գտնուի։ Տէլլա Սուսայի և այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։ 1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօգի մորիւ ձկան բնական իւղի շիշերուն ելիքներուն վրայ գաղթոյ կառաւարութեան կնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն դրչարանի նշանը։

Hogg

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԻՒՂՈՑ ԱՆՀԱՄԵՄ ԵՒ ԱՆ ՀՈՏ

Գարնանային Ֆ. Ֆ. Տ. Ֆ. Ֆ. Ֆ